

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 12 stycznia 2015 r.

Poz. 46

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY I ROZWOJU¹⁾

z dnia 30 grudnia 2014 r.

w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz z prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych

Na podstawie art. 22d ust. 3 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1594, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki, jakie są obowiązani spełniać pracownicy zatrudnieni na stanowiskach, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, zwanej dalej „ustawą”;
- 2) warunki i sposób oceny zdolności fizycznych i psychicznych pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy, jednostki uprawnione do oceny zdolności fizycznej i psychicznej tych pracowników oraz tryb orzekania o tej zdolności;
- 3) sposób powoływania i tryb pracy komisji egzaminacyjnych stwierdzających kwalifikacje pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy;
- 4) wzory dokumentów potwierdzających kwalifikacje i upoważniających do wykonywania czynności na stanowiskach, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy;
- 5) wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnych;
- 6) wysokość opłat związanych ze stwierdzeniem kwalifikacji pracowników i sposób uiszczania tych opłat.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ruchu kolejowym – rozumie się przez to również ruch na bocznicach kolejowych;
- 2) pracodawcy – rozumie się przez to zarządcę infrastruktury, przewoźnika kolejowego, użytkownika bocznic kolejowej, przedsiębiorcę wykonującego przewozy w obrębie bocznic kolejowej, dysponenta, podmiot odpowiedzialny za utrzymanie pojazdu kolejowego (ECM) oraz przedsiębiorcę prowadzącego działalność polegającą na budowie, modernizacji, odnowieniu lub remoncie infrastruktury kolejowej;

¹⁾ Minister Infrastruktury i Rozwoju kieruje działem administracji rządowej – transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury i Rozwoju (Dz. U. poz. 1257).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 644, 768 i 962.

- 3) uprawnionym lekarzu – rozumie się przez to lekarza, o którym mowa w § 7 ust. 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. Nr 69, poz. 332, z późn. zm.³⁾), zatrudnionego w jednostce uprawnionej do oceny zdolności fizycznej i psychicznej pracowników;
- 4) stanowiskach kolejowych – rozumie się przez to stanowiska, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy;
- 5) pracownikach – rozumie się przez to pracowników zatrudnionych na stanowiskach kolejowych;
- 6) przygotowaniu zawodowym – rozumie się przez to okres zatrudnienia, w trakcie którego pracownik nabywa w sposób zorganizowany wiadomości teoretyczne i umiejętności praktyczne potrzebne do samodzielnego wykonywania obowiązków na stanowiskach kolejowych;
- 7) komisji egzaminacyjnej – rozumie się przez to komisję egzaminacyjną stwierdzającą kwalifikacje pracowników;
- 8) egzaminie kwalifikacyjnym – rozumie się przez to egzamin mający na celu stwierdzenie posiadania przez pracownika kwalifikacji do pracy na stanowiskach kolejowych;
- 9) autoryzacji – rozumie się przez to praktyczne sprawdzenie w miejscu pracy wiadomości i umiejętności pracownika, który zdał egzamin kwalifikacyjny na dane stanowisko kolejowe;
- 10) egzaminie okresowym – rozumie się przez to okresowe sprawdzenie wiadomości i umiejętności pracownika;
- 11) egzaminie weryfikacyjnym – rozumie się przez to praktyczne i teoretyczne sprawdzenie wiadomości i umiejętności pracownika, który zdał egzamin kwalifikacyjny i ubiega się o ponowne dopuszczenie do pracy na stanowisku kolejowym;
- 12) doskonaleniu zawodowym – rozumie się przez to podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych pracowników;
- 13) wyspecjalizowanej jednostce szkoleniowej – rozumie się przez to przedsiębiorcę prowadzącego działalność polegającą na organizowaniu przygotowania zawodowego lub doskonalenia zawodowego lub przeprowadzaniu egzaminów dla pracowników.

Rozdział 2

Warunki, jakie są obowiązani spełniać pracownicy

§ 3. 1. Na stanowisku kolejowym może być zatrudniona osoba pełnoletnia, która:

- 1) posiada wymagane wykształcenie na danym stanowisku kolejowym;
- 2) posiada zdolność fizyczną i psychiczną, potwierdzoną orzeczeniem lekarskim wydanym przez uprawnionego lekarza;
- 3) odbyła wymagane przygotowanie zawodowe na danym stanowisku kolejowym;
- 4) zdała egzamin kwalifikacyjny przed komisją egzaminacyjną, potwierdzony świadectwem zdania egzaminu kwalifikacyjnego;
- 5) zdała inny egzamin kwalifikacyjny, wymagany przy dodatkowych czynnościach na danym stanowisku kolejowym, potwierdzony odpowiednim świadectwem zdania egzaminu kwalifikacyjnego;
- 6) uzyskała autoryzację do pracy na danym stanowisku kolejowym;
- 7) posiada wydane przez pracodawcę upoważnienie do wykonywania czynności na danym stanowisku kolejowym potwierdzające znajomość specyficznych warunków pracy na tym stanowisku;
- 8) posiada staż pracy na innym stanowisku kolejowym lub przy wykonywaniu określonych czynności, jeżeli dla danego stanowiska kolejowego jest on wymagany;
- 9) posiada dodatkowe uprawnienia, jeżeli do wykonywania określonych czynności na danym stanowisku kolejowym są one wymagane na podstawie odrębnych przepisów.

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 60, poz. 375, z 1998 r. Nr 159, poz. 1057, z 2001 r. Nr 37, poz. 451 oraz z 2010 r. Nr 240, poz. 1611.

2. Warunki kwalifikacyjne, jakie są obowiązani spełniać pracownicy, w tym wymagane wykształcenie, a także program i zakres przygotowania zawodowego oraz wymagany czas jego trwania, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

3. Warunki zdrowotne, fizyczne i psychiczne, jakie są obowiązani spełniać pracownicy oraz osoby przyjmowane do pracy na stanowiskach kolejowych, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 4. Do odbycia przygotowania zawodowego może być dopuszczona osoba, która posiada:

- 1) dyplom lub świadectwo potwierdzające wymagane wykształcenie;
- 2) dokumenty potwierdzające staż pracy na innym stanowisku kolejowym lub przy wykonywaniu określonych czynności, jeżeli dla danego stanowiska kolejowego są wymagane;
- 3) orzeczenie lekarskie potwierdzające zdolność fizyczną i psychiczną do wykonywania pracy na określonym stanowisku kolejowym, wydane przez uprawnionego lekarza.

§ 5. 1. Przygotowanie zawodowe w celu uzyskania kwalifikacji wymaganych na poszczególnych stanowiskach kolejowych organizuje pracodawca.

2. Jeżeli pracodawca nie ma możliwości zorganizowania przygotowania zawodowego w swoim przedsiębiorstwie, zawiera umowę z innym pracodawcą lub wyspecjalizowaną jednostką szkoleniową.

3. Pracodawca przekazuje pracownikowi odbywającemu przygotowanie zawodowe opracowany na dane stanowisko kolejowe program przygotowania zawodowego oraz wyposaża go w dzienniczek przygotowania zawodowego, zwany dalej „dzienniczkiem”, a także sprawuje nadzór nad przygotowaniem zawodowym, wyznaczając osobę kierującą tym przygotowaniem.

4. Osoba kierująca przygotowaniem zawodowym powinna posiadać kwalifikacje zawodowe właściwe dla tego przygotowania zawodowego.

§ 6. Przygotowanie zawodowe obejmuje:

- 1) szkolenie teoretyczne – polegające na zorganizowanym grupowym lub indywidualnym – w toku samokształcenia – zdobywaniu wiadomości w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności na danym stanowisku kolejowym, określonym programem przygotowania zawodowego i programem szkolenia, zakończone uzyskaniem dokumentu potwierdzającego ukończenie szkolenia teoretycznego w przypadku, gdy szkolenie to było wymagane w programie przygotowania zawodowego;
- 2) staż stanowiskowy – polegający na zapoznaniu z pracą na danym stanowisku kolejowym, której znajomość jest niezbędna do samodzielnego wykonywania czynności objętych przygotowaniem zawodowym;
- 3) szkolenie praktyczne – polegające na zorganizowanym zdobywaniu umiejętności praktycznych i poznaniu zakresu obowiązków poprzez wykonywanie czynności w określonej komórce organizacyjnej pracodawcy, na określonym stanowisku kolejowym, pod nadzorem wykwalifikowanego pracownika (opiekuna);
- 4) zajęcia próbne – polegające na samodzielnym wykonywaniu czynności lub ich części na stanowisku kolejowym pod nadzorem opiekuna.

§ 7. 1. Pracownik odbywający przygotowanie zawodowe dokumentuje jego przebieg w dzienniczku, w którym powinien w szczególności wymienić:

- 1) dla stanowisk kolejowych: dyżurny ruchu, nastawniczy, kierownik pociągu, ustawiacz, manewrowy, rewident taboru, automatyk, toromistrz oraz dróżnik przejazdowy – jednostki organizacyjne i obiekty eksploatacyjne, w których odbywało się przygotowanie zawodowe, oraz zakres wykonywanych czynności;
- 2) dla stanowisk kolejowych: prowadzący pociągi lub pojazdy kolejowe oraz pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych – jednostki organizacyjne i typy pojazdów kolejowych z napędem, na których odbywało się przygotowanie zawodowe, oraz podać liczbę przejechanych kilometrów na tych pojazdach, z wyjątkiem pojazdów kolejowych specjalnych, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych, dla których należy podać liczbę godzin pracy na danym typie pojazdu kolejowego na torze zamkniętym.

2. Odbycie przygotowania zawodowego potwierdza w dzienniczku kierownik jednostki, w której się ono odbywało.

§ 8. Pracodawca może skrócić czas trwania przygotowania zawodowego, wliczając okresy zatrudnienia na podobnych stanowiskach kolejowych lub przygotowanie, które pracownik odbył zgodnie z programem nauczania w ukończonej szkole, pod warunkiem że zakres przygotowania jest zgodny z zakresem przygotowania zawodowego wymaganym na danym stanowisku kolejowym.

Rozdział 3

Warunki i sposób oceny zdolności fizycznych i psychicznych osób przyjmowanych do pracy na stanowiskach kolejowych oraz pracowników

§ 9. Oceny zdolności fizycznych i psychicznych do pracy na stanowiskach kolejowych dokonuje się po przeprowadzeniu profilaktycznych badań lekarskich i badań psychologicznych, obejmujących:

- 1) badanie ogólne stanu zdrowia, przeprowadzone przez uprawnionego lekarza;
- 2) specjalistyczne badania konsultacyjne oraz badania dodatkowe, zlecone przez uprawnionego lekarza;
- 3) badanie psychologiczne.

§ 10. 1. Profilaktyczne badania lekarskie dzielą się na badania:

- 1) wstępne;
- 2) okresowe;
- 3) kontrolne.

2. Badania wstępne przeprowadza się przed zatrudnieniem na stanowiskach kolejowych, a także przed przeniesieniem do pracy na takie stanowiska.

3. Pracownicy podlegają badaniom okresowym w terminach określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

4. Uprawniony lekarz może poszerzyć zakres badań, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2, o inne specjalistyczne badania konsultacyjne oraz badania dodatkowe, a także wyznaczyć wcześniejszy termin badania, niż wynikałoby to z terminów określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, jeżeli stwierdzi, że jest to niezbędne do prawidłowej oceny stanu zdrowia osoby przyjmowanej do pracy na stanowisku kolejowym albo pracownika.

5. Badania kontrolne przeprowadza się w następujących przypadkach:

- 1) niezdolności do pracy spowodowanej chorobą trwającą dłużej niż 30 dni;
- 2) uczestniczenia pracownika w poważnym wypadku kolejowym;
- 3) przed rozpoczęciem przygotowania zawodowego, po ukończeniu którego pracownik będzie wykonywał czynności na stanowisku kolejowym o wyższych wymogach zdrowotnych lub w warunkach innego rodzaju narażenia zawodowego;
- 4) podejrzenia utraty przez pracownika zdolności fizycznych i psychicznych do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku kolejowym;
- 5) powrotu pracownika do pracy na stanowisku kolejowym po przerwie trwającej dłużej niż 6 miesięcy;
- 6) przed rozwiązaniem stosunku pracy z pracownikiem, który pracował w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub warunkach uciążliwych, albo przed przeniesieniem go z tego stanowiska kolejowego na stanowisko kolejowe, na którym warunki szkodliwe dla zdrowia lub uciążliwe nie występują.

6. Badania kontrolne przeprowadza się poza terminami wynikającymi z częstotliwości wykonywania badań okresowych.

§ 11. 1. Badania profilaktyczne wykonuje się na podstawie skierowania wydanego przez pracodawcę dla osoby przyjmowanej do pracy na stanowisku kolejowym albo pracownika.

2. Skierowanie powinno zawierać:

- 1) określenie rodzaju badania profilaktycznego;

- 2) w przypadku badania wstępnego – określenie stanowiska kolejowego, na którym osoba przyjmowana do pracy ma być zatrudniona;
- 3) w przypadku badania okresowego – określenie stanowiska kolejowego, na którym pracownik jest zatrudniony, oraz czynności wykonywanych przez pracownika;
- 4) informacje o czynnikach szkodliwych dla zdrowia lub warunkach szkodliwych dla zdrowia lub uciążliwych, występujących na danym stanowisku kolejowym.

§ 12. 1. Badania profilaktyczne przeprowadza uprawniony lekarz samodzielnie, uwzględniając wyniki specjalistycznych badań konsultacyjnych i badań dodatkowych oraz ocenę psychologicznej przydatności zawodowej do pracy na określonym stanowisku kolejowym dokonaną przez psychologa.

2. Zakres badań wstępnych i okresowych obejmuje:

- 1) ogólne badanie lekarskie ze szczególnym uwzględnieniem oceny: stanu układu krążenia i układu oddechowego, stanu psychicznego i sprawności narządu ruchu;
- 2) badanie narządu wzroku wykonywane przez lekarza posiadającego specjalizację w dziedzinie okulistyki;
- 3) badanie narządu słuchu i równowagi oraz aparatu głosowego, z uwzględnieniem audiogramu, wykonywane przez lekarza posiadającego specjalizację w dziedzinie otorynolaryngologii;
- 4) badanie krwi, w tym: morfologia z rozmazem, glikemia na czczo, aminotransferazy i gamma-glutamylu-transpeptydaza oraz badanie ogólne moczu;
- 5) badanie w kierunku objawów wskazujących na uzależnienie lub nadużywanie alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu – dotyczy badań wstępnych, a w przypadku badań okresowych – jeżeli istnieją wskazania;
- 6) badanie elektrokardiograficzne w spoczynku;
- 7) inne specjalistyczne badania konsultacyjne oraz badania dodatkowe, jeżeli są potrzebne do oceny zdolności fizycznej i psychicznej badanego.

3. Zakres badań kontrolnych obejmuje:

- 1) badanie, o którym mowa w ust. 2 pkt 1;
- 2) inne specjalistyczne badania konsultacyjne oraz badania dodatkowe, jeżeli są potrzebne do właściwej oceny spełniania wymagań, ze szczególnym uwzględnieniem tych narządów i układów, których funkcjonowanie było zaburzone lub stało się powodem skierowania na badania.

4. Rodzaj i zakres specjalistycznych badań konsultacyjnych oraz badań dodatkowych przy badaniu kontrolnym określa uprawniony lekarz, który ocenia także, czy do wydania orzeczenia niezbędne jest przeprowadzenie badania psychologicznego.

5. Uprawniony lekarz rozszerza zakres badań profilaktycznych w przypadku, gdy wynika to z narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia lub warunki szkodliwe dla zdrowia lub uciążliwe, występujące na danym stanowisku kolejowym.

6. Wyniki badań laboratoryjnych, z wyjątkiem badania poziomu glikemii na czczo, uznaje się za miarodajne, jeżeli od ich wykonania minęło nie więcej niż 6 miesięcy.

7. Badania profilaktyczne przeprowadza się z uwzględnieniem:

- 1) skierowań, o których mowa w § 11 ust. 1;
- 2) wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 3) charakterystyki stanowisk kolejowych, które określa załącznik nr 3 do rozporządzenia;
- 4) innych przepisów, z których wynika potrzeba oceny zdolności fizycznej i psychicznej pracowników;
- 5) własnych spostrzeżeń uprawnionego lekarza z przeprowadzonych wizytacji stanowisk pracy.

§ 13. 1. Badanie psychologiczne wykonuje się przed badaniami wchodzącymi w zakres profilaktycznych badań lekarskich.

2. Badania psychologiczne wykonuje się:

- 1) przy każdym badaniu wstępnym;
- 2) co 4 lata – w ramach badań okresowych;
- 3) co 2 lata – w ramach badań okresowych u pracowników powyżej 50 roku życia zatrudnionych na stanowiskach kolejowych: prowadzący pociągi lub pojazdy kolejowe lub pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych;
- 4) w ramach badania kontrolnego, jeżeli lekarz wykonujący badanie uzna to za niezbędne do wydania orzeczenia;
- 5) w razie uczestniczenia pracownika w poważnym wypadku kolejowym.

3. Badanie psychologiczne przeprowadza psycholog, uwzględniając czynniki ryzyka zawodowego i szczególne wymogi sprawności psychicznych w transporcie kolejowym oraz metodykę badań psychologicznych.

§ 14. Przed rozpoczęciem badania uprawniony lekarz, lekarz wykonujący specjalistyczne badania konsultacyjne lub badania dodatkowe oraz psycholog powinien:

- 1) sprawdzić tożsamość osoby skierowanej na badanie;
- 2) upewnić się, czy pracownik nie zgłosił się na badanie bezpośrednio po nocnej zmianie lub w stanie uniemożliwiającym ustalenie zdolności fizycznej i psychicznej do pracy; w takim przypadku należy odmówić przeprowadzenia badania i ustalić nowy termin, powiadamiając o tym pisemnie właściwego pracodawcę.

§ 15. 1. Przy ocenie zdolności fizycznej i psychicznej do pracy pracownika zatrudnionego na stanowisku pracy dłużej niż 5 lat, uprawniony lekarz uwzględni stopień przystosowania zawodowego.

2. Przy ocenie zdolności fizycznej i psychicznej do pracy pracownika, który wykonuje dodatkowe czynności, wykraczające poza zakres czynności określonych dla stanowiska pracy tego pracownika, należy uwzględnić wymagania zdrowotne przewidziane dla tych czynności.

§ 16. Osoby przyjmowane do pracy na stanowiskach kolejowych albo pracowników uznaje się za zdolnych do pracy na tych stanowiskach, jeżeli:

- 1) w wyniku badania ogólnego stanu zdrowia, z uwzględnieniem wyników specjalistycznych badań konsultacyjnych oraz badań dodatkowych, nie stwierdzono istotnych zmian chorobowych ani nieprawidłowości lub stwierdzone zmiany w nieznacznym stopniu ograniczają sprawność ustroju, lecz nie powodują niezdolności do wykonywania czynności na danym stanowisku pracy;
- 2) spełniają wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne, określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 3) uzyskali pozytywną ocenę psychologicznej przydatności zawodowej do pracy na określonym stanowisku pracy, wydaną przez psychologa.

Rozdział 4

Jednostki uprawnione do oceny zdolności fizycznej i psychicznej osób przyjmowanych do pracy na stanowiskach kolejowych oraz pracowników, a także tryb orzekania o tej zdolności

§ 17. 1. Jednostkami uprawnionymi do oceny zdolności fizycznej i psychicznej osób przyjmowanych do pracy na stanowiskach kolejowych oraz pracowników są:

- 1) komórki organizacyjne Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy;
- 2) Centrum Naukowe Medycyny Kolejowej.

2. Lekarze posiadający specjalizację w dziedzinie okulistyki oraz lekarze posiadający specjalizację w dziedzinie otorynolaryngologii, przeprowadzający specjalistyczne badania profilaktyczne osób przyjmowanych do pracy na stanowiskach kolejowych oraz pracowników powinni posiadać kwalifikacje określone w przepisach o służbie medycyny pracy.

3. Psycholodzy dokonujący oceny psychologicznej przydatności zawodowej do pracy na stanowiskach kolejowych powinni posiadać kwalifikacje określone w przepisach o służbie medycyny pracy.

4. W przypadku gdy pracownik uczestniczył w poważnym wypadku kolejowym, badania psychologiczne przeprowadza się w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej.

§ 18. W kolejowych poradniach medycyny pracy oraz w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej powołuje się komisje lekarskie.

§ 19. 1. Komisje lekarskie w kolejowych poradniach medycyny pracy powołane są do:

- 1) orzekania o zdolności do pracy w przypadku odwołania od orzeczenia wydanego przez uprawnionego lekarza;
- 2) orzekania o zdolności do pracy w przypadku, gdy pracownik uczestniczył w poważnym wypadku kolejowym.

2. Komisja lekarska w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej powołana jest do orzekania o zdolności do pracy w przypadku wniesienia odwołań od orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w kolejowych poradniach medycyny pracy w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

3. W skład komisji lekarskiej orzekającej w trybie odwoławczym nie może wchodzić uprawniony lekarz, który wydał orzeczenie, od którego rozpatrywane jest odwołanie.

4. Komisja lekarska orzekająca w trybie odwoławczym może wystąpić do pracodawcy badanego pracownika o informacje niezbędne do pracy komisji, a także zaprosić przedstawiciela pracodawcy do udziału w pracach komisji.

5. Przedstawiciel pracodawcy badanego pracownika nie bierze udziału w badaniu lekarskim i nie może być przy nim obecny. Powinien on scharakteryzować badanego, warunki środowiska pracy, sposób wykonywania pracy i szczególne wymagania sprawnościowe.

6. Przepisy § 14 stosuje się odpowiednio przy przeprowadzaniu ponownych badań.

§ 20. 1. Po przeprowadzeniu profilaktycznych badań lekarskich oraz badania psychologicznego uprawniony lekarz wydaje orzeczenie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na określonym stanowisku pracy albo istnienie takich przeciwwskazań.

2. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 1, uprawniony lekarz wpisuje do orzeczenia lekarskiego, którego wzór określa załącznik nr 4 do rozporządzenia, oraz do indywidualnej dokumentacji medycznej osoby przyjmowanej do pracy na stanowisku kolejowym albo pracownika.

3. Uprawniony lekarz wyznacza datę kolejnego badania okresowego i wpisuje ją do orzeczenia lekarskiego.

4. Wyniki badań, rozpoznanie oraz ewentualną konieczność pracy w szklach korekcyjnych lub soczewkach kontaktowych należy wpisać do indywidualnej dokumentacji medycznej osoby przyjmowanej do pracy na stanowisku kolejowym albo pracownika.

5. Konieczność pracy w szklach korekcyjnych lub soczewkach kontaktowych należy dodatkowo wpisać do orzeczenia lekarskiego.

6. Orzeczenie lekarskie, o którym mowa w ust. 2, wystawia się w 2 egzemplarzach, z których jeden otrzymuje odpowiednio osoba przyjmowana do pracy na stanowisku kolejowym albo pracownik, drugi pracodawca, a kopię orzeczenia umieszcza się w indywidualnej dokumentacji medycznej osoby przyjmowanej do pracy na stanowisku kolejowym albo pracownika.

7. Rejestr wydanych orzeczeń prowadzi się oddzielnie dla każdego pracodawcy.

§ 21. 1. Jeżeli odpowiednio osoba przyjmowana do pracy na stanowisku kolejowym albo pracownik lub pracodawca nie zgadza się z treścią orzeczenia wydanego przez uprawnionego lekarza w przypadku, o którym mowa w § 19 ust. 1 pkt 1, może wystąpić w terminie 7 dni od dnia wydania tego orzeczenia z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania.

2. Wniosek składa się do uprawnionego lekarza, który wydał orzeczenie. Wniosek wraz z uwierzytelnioną kopią dokumentacji medycznej badania lekarz przekazuje do właściwej terenowo kolejowej poradni medycyny pracy.

3. Ponowne badanie, o którym mowa w ust. 1, powinno być przeprowadzone w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.

§ 22. 1. Jeżeli pracownik lub pracodawca nie zgadza się z treścią orzeczenia wydanego przez komisję lekarską w kolejowej poradni medycyny pracy w przypadku, o którym mowa w § 19 ust. 1 pkt 2, może wystąpić w terminie 7 dni od dnia wydania tego orzeczenia z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania.

2. Wniosek składa się do komisji lekarskiej, która wydała orzeczenie. Wniosek wraz z uwierzytelnioną kopią dokumentacji medycznej badania komisja ta przekazuje do Komisji Lekarskiej w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej.

3. Ponowne badanie, o którym mowa w ust. 1, powinno być przeprowadzone w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.

§ 23. 1. Orzeczenie wydane w trybie odwoławczym, o którym mowa w § 21 i § 22, komisja lekarska wpisuje do orzeczenia lekarskiego, którego wzór określa załącznik nr 5 do rozporządzenia, oraz do indywidualnej dokumentacji medycznej osoby przyjmowanej do pracy na stanowisku kolejowym albo pracownika.

2. Orzeczenie wydane w trybie odwoławczym jest ostateczne.

Rozdział 5

Sposób powoływania i tryb pracy komisji egzaminacyjnych stwierdzających kwalifikacje pracowników oraz wzory dokumentów potwierdzających te kwalifikacje

§ 24. 1. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi:

- 1) przewodniczący, posiadający wykształcenie wyższe, kwalifikacje zawodowe odpowiadające jednej ze specjalności osób egzaminowanych i co najmniej 4-letni staż pracy w danej specjalności;
- 2) co najmniej dwaj członkowie, posiadający wykształcenie co najmniej średnie, kwalifikacje zawodowe odpowiadające jednej ze specjalności osób egzaminowanych i co najmniej 4-letni staż pracy w danej specjalności;
- 3) sekretarz komisji wyznaczony przez pracodawcę lub wyspecjalizowaną jednostkę szkoleniową.

2. Przewodniczącego i członków komisji egzaminacyjnej powołuje i odwołuje, na wniosek pracodawcy lub wyspecjalizowanej jednostki szkoleniowej, właściwy miejscowo dyrektor oddziału terenowego Urzędu Transportu Kolejowego.

3. Wniosek o powołanie komisji egzaminacyjnej powinien zawierać informacje dotyczące wykształcenia i kwalifikacji posiadanych przez kandydatów na przewodniczącego i członków komisji. Kopie dokumentów zawierających te informacje, potwierdzone za zgodność z oryginałem przez osobę przyjmującą dokumenty, przechowuje składający wniosek.

4. Obsługę administracyjną komisji egzaminacyjnej zapewnia pracodawca lub wyspecjalizowana jednostka szkoleniowa.

§ 25. 1. Egzamin kwalifikacyjny przeprowadza się na wniosek pracodawcy.

2. Wniosek o przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego składa się w jednostce organizacyjnej pracodawcy, przy którym została powołana komisja egzaminacyjna, lub w wyspecjalizowanej jednostce szkoleniowej.

3. Do wniosku należy dołączyć następujące dokumenty osób egzaminowanych:

- 1) kopię dyplomu lub świadectwa potwierdzającego wymagane wykształcenie;
- 2) dzienniczek;
- 3) dowód uiszczenia opłaty za egzamin kwalifikacyjny, o ile jest ona wymagana;
- 4) kopię programu przygotowania zawodowego, o którym mowa w § 5 ust. 3;
- 5) dokument potwierdzający ukończenie szkolenia teoretycznego, o ile było wymagane w programie przygotowania zawodowego;
- 6) kopię orzeczenia lekarskiego, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2.

§ 26. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej:

- 1) dopuszcza osoby do egzaminu kwalifikacyjnego, a w przypadku stwierdzenia braków we wniosku, o którym mowa w § 25 ust. 1, występuje niezwłocznie o usunięcie stwierdzonych braków w terminie nie dłuższym niż 14 dni od otrzymania wezwania;

- 2) wyznacza termin i miejsce przeprowadzenia egzaminu kwalifikacyjnego;
- 3) wyznacza spośród członków komisji egzaminacyjnej osoby do przeprowadzenia egzaminu praktycznego oraz części pisemnej egzaminu teoretycznego, zwane dalej „zespołem egzaminacyjnym”;
- 4) wyznacza, w porozumieniu z pracodawcą, terminy egzaminów poprawkowych;
- 5) przydziela dla poszczególnych członków komisji egzaminacyjnej zakres zagadnień egzaminacyjnych w celu opracowania zadań egzaminu praktycznego, zestawów pytań lub testów części pisemnej oraz zestawów pytań części ustnej egzaminu teoretycznego;
- 6) zatwierdza, na wniosek członków komisji egzaminacyjnej zadania egzaminu praktycznego, zestawy pytań lub testów części pisemnej oraz zestawu pytań części ustnej egzaminu teoretycznego, wybrane spośród zakresu zagadnień egzaminacyjnych określonego dla danego stanowiska kolejowego w części III załącznika nr 1 do rozporządzenia;
- 7) powiadamia pisemnie właściwego miejscowo dyrektora oddziału terenowego Urzędu Transportu Kolejowego o terminie i miejscu przeprowadzenia egzaminu.

§ 27. 1. Zadania egzaminu praktycznego, zestawy pytań lub testów części pisemnej oraz zestawu pytań części ustnej egzaminu teoretycznego opracowują członkowie komisji egzaminacyjnej w zakresie przydzielonego im zakresu zagadnień egzaminacyjnych.

2. Do czasu rozpoczęcia egzaminu i ogłoszenia tematów ich treść nie może być ujawniona.

§ 28. 1. Egzamin kwalifikacyjny przeprowadza się nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku o jego przeprowadzenie.

2. Osoba dopuszczona do egzaminu kwalifikacyjnego co najmniej na 7 dni przed terminem egzaminu powinna być pisemnie, za potwierdzeniem odbioru, zawiadomiona o jego terminie i miejscu.

§ 29. 1. Egzamin kwalifikacyjny składa się z egzaminu praktycznego oraz z egzaminu teoretycznego.

2. Zakres zagadnień egzaminacyjnych dla poszczególnych stanowisk kolejowych określa część III załącznika nr 1 do rozporządzenia.

3. Zakres zagadnień egzaminacyjnych dla danego stanowiska kolejowego określony w części III załącznika nr 1 do rozporządzenia jest podstawą do opracowania zadań egzaminu praktycznego, zestawów pytań lub testów części pisemnej oraz zestawów pytań części ustnej egzaminu teoretycznego.

§ 30. 1. Egzamin praktyczny polega na sprawdzeniu umiejętności samodzielnego wykonania przez osobę egzaminowaną określonych czynności zgodnie z losowo wybranymi zadaniami do realizacji na danym stanowisku kolejowym.

2. Zakres egzaminu praktycznego dla danego stanowiska kolejowego określony w części III załącznika nr 1 do rozporządzenia może obejmować także sporządzenie przez osobę egzaminowaną dokumentacji związanej z pracą na tym stanowisku kolejowym.

3. Egzamin praktyczny przeprowadza się na stanowisku w miejscu pracy lub w warunkach analogicznych do stanowiska i miejsca pracy.

4. Warunkiem dopuszczenia kandydata do egzaminu praktycznego jest ukończenie szkolenia teoretycznego, o ile jest ono wymagane w programie przygotowania zawodowego.

5. Egzamin praktyczny przeprowadza co najmniej dwuosobowy zespół egzaminacyjny wyznaczony przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej stosownie do posiadanych kwalifikacji w zakresie specjalności osób egzaminowanych.

6. Z przebiegu egzaminu praktycznego sekretarz komisji sporządza protokół, w którym stwierdza wynik egzaminu.

7. Do protokołu z egzaminu należy dołączyć sporządzoną przez kandydata dokumentację z egzaminu praktycznego (rozkazy pisemne, wykresy), o ile jej sporządzenie było wymagane.

8. Pozytywny wynik egzaminu praktycznego stanowi warunek dopuszczenia osoby egzaminowanej do egzaminu teoretycznego.

9. W przypadku uzyskania na egzaminie praktycznym wyniku negatywnego, przewodniczący komisji egzaminacyjnej wyznacza termin egzaminu praktycznego poprawkowego, nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia egzaminu praktycznego.

§ 31. 1. Egzamin teoretyczny obejmuje sprawdzenie wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami dla danego stanowiska kolejowego.

2. Egzamin teoretyczny składa się z części pisemnej i ustnej.

3. Część pisemna egzaminu teoretycznego może mieć formę pracy pisemnej lub testu jednokrotnego wyboru.

4. Osoba egzaminowana losowo wybiera, z przygotowanych przez członków komisji egzaminacyjnej, po jednym zestawie pytań lub teście do opracowania na części pisemnej oraz po jednym zestawie do części ustnej egzaminu teoretycznego w określonym zakresie tematycznym.

5. Czas na napisanie pracy pisemnej nie powinien przekraczać 3 godzin.

§ 32. 1. W przypadku gdy część pisemna egzaminu teoretycznego jest przeprowadzana w formie testu dla każdej egzaminowanej grupy osób poddawanych jednocześnie egzaminowi, należy przygotować różne zestawy testów w liczbie nie mniejszej niż liczba zdających plus jeden.

2. Liczbę pytań testowych, nie mniejszą niż 30 pytań w zestawie, określa przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

3. Czas trwania części pisemnej egzaminu teoretycznego w formie testu nie może być dłuższy niż wynikający z pomnożenia liczby pytań testowych przez 3 minuty, przy 3 wariantach odpowiedzi.

4. Część pisemną egzaminu teoretycznego w formie testu uważa się za zdaną, jeżeli liczba uzyskanych punktów wynosi co najmniej 2/3 możliwych do uzyskania w zestawie testowym.

§ 33. 1. Warunkiem dopuszczenia do części ustnej egzaminu teoretycznego jest uzyskanie pozytywnego wyniku z części pisemnej egzaminu teoretycznego.

2. Część ustną egzaminu teoretycznego przeprowadza komisja egzaminacyjna w pełnym składzie, z tym że poszczególni członkowie komisji zadają pytania w zakresie tematycznym zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami.

§ 34. W przypadku uzyskania negatywnego wyniku egzaminu teoretycznego przewodniczący komisji egzaminacyjnej wyznacza termin egzaminu teoretycznego poprawkowego, nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia wyniku egzaminu.

§ 35. 1. Z przebiegu egzaminu kwalifikacyjnego sekretarz komisji sporządza protokół, który określa wyniki egzaminów uzyskane przez poszczególne osoby egzaminowane. Protokół podpisuje komisja egzaminacyjna.

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący komisji egzaminacyjnej przekazuje pracodawcy, a jego kopię dyrektorowi właściwego miejscowo oddziału terenowego Urzędu Transportu Kolejowego.

§ 36. Komisja egzaminacyjna, na podstawie uzyskanego przez osobę egzaminowaną pozytywnego wyniku egzaminu, wydaje świadectwo zdania egzaminu kwalifikacyjnego, którego wzór określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 37. W świadectwie zdania egzaminu kwalifikacyjnego dla prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe określa się rodzaj trakcji.

§ 38. Pracodawca oraz wyspecjalizowana jednostka szkoleniowa prowadzą rejestr przeprowadzonych egzaminów oraz zapewniają przechowywanie dokumentacji z przeprowadzonych egzaminów.

§ 39. 1. Pracodawca, na podstawie świadectwa zdania egzaminu kwalifikacyjnego, zaliczonej jazdy próbnej oraz po uzyskaniu autoryzacji, wydaje dla prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe prawo kierowania pojazdem kolejowym, którego wzór określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

2. Pracodawca prowadzi rejestr wydanych praw kierowania pojazdem kolejowym.

§ 40. 1. Warunkiem dopuszczenia pracowników do wykonywania czynności na danym stanowisku kolejowym jest uzyskanie przez nich autoryzacji przeprowadzanej przez pracodawcę.

2. Autoryzację przeprowadza się w stosunku do pracowników w następujących przypadkach:

- 1) przed dopuszczeniem do wykonywania samodzielnie czynności na danym stanowisku kolejowym;
- 2) zmiany miejsca pracy, typu pojazdu kolejowego lub gdy przerwa w pracy na danym stanowisku kolejowym trwała dłużej niż 6 miesięcy;
- 3) wprowadzenia zmian organizacyjnych lub technicznych mających wpływ na sposób wykonywania czynności na danym stanowisku kolejowym.

3. Uzyskanie autoryzacji powinno być poprzedzone przeszkoleniem praktycznym na stanowisku w miejscu pracy. Pracodawca przeprowadza autoryzację, uwzględniając doświadczenie zawodowe pracownika oraz warunki w miejscu pracy.

4. Do zakresu autoryzacji dla stanowisk kolejowych: kierownik pociągu, prowadzący pociągi lub pojazdy kolejowe oraz pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych należy dodatkowo sprawdzenie:

- 1) wykonania obowiązkowych jazd w czynnej kabinie pojazdu kolejowego z napędem, z czego, o ile to możliwe, dwie należy wykonać między zmrokiem a świtem, oraz
- 2) znajomości odpowiednio infrastruktury kolejowej lub bocznic kolejowych według programu ustalonego przez pracodawcę.

5. Pracodawca przeprowadza okresową kontrolę znajomości odpowiednio infrastruktury kolejowej lub bocznic kolejowych przez pracowników zatrudnionych na stanowiskach kolejowych, o których mowa w ust. 4.

6. Przepisów ust. 4 nie stosuje się do stanowiska kolejowego prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe w specjalności prowadzący pojazdy kolejowe specjalne, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych.

§ 41. 1. Pracodawca wydaje pracownikom dokument upoważniający do wykonywania czynności na stanowisku kolejowym, którego wzór określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

2. Pracodawca prowadzi rejestr wydanych dokumentów, o których mowa w ust. 1.

§ 42. 1. Pracownicy podlegają doskonaleniu zawodowemu i egzaminom okresowym.

2. Egzamin okresowy przeprowadza się nie rzadziej niż raz na 4 lata, licząc od daty przeprowadzenia odpowiednio egzaminu kwalifikacyjnego, egzaminu weryfikacyjnego albo ostatniego egzaminu okresowego, w formie testu jednokrotnego wyboru.

3. Liczbę pytań testowych, nie mniejszą niż 30 w zestawie, określa przewodniczący komisji egzaminacyjnej powoływanej przez pracodawcę lub wyspecjalizowaną jednostkę szkoleniową w składzie, o którym mowa w § 24 ust. 1.

4. Czas trwania egzaminu okresowego nie może być dłuższy niż wynikający z pomnożenia liczby pytań testowych przez 3 minuty, przy 3 wariantach odpowiedzi.

5. Egzamin okresowy uważa się za zdany, jeżeli liczba uzyskanych punktów wynosi co najmniej 2/3 możliwych do uzyskania w zestawie testowym.

6. Z egzaminu okresowego nie wystawia się oceny. Komisja egzaminacyjna określa egzamin jako zdany (wynik pozytywny) albo niezdany (wynik negatywny).

7. W przypadku uzyskania na egzaminie okresowym wyniku negatywnego, pracodawca określa termin egzaminu poprawkowego. Poprawkowy egzamin okresowy można zdawać dwa razy.

§ 43. Pracodawca kieruje pracownika do innego pracodawcy lub wyspecjalizowanej jednostki szkoleniowej w przypadku, gdy nie ma możliwości samodzielnego zorganizowania doskonalenia zawodowego lub przeprowadzenia egzaminu okresowego lub weryfikacyjnego.

§ 44. 1. Egzamin weryfikacyjny jest praktycznym i teoretycznym (pisemnym i ustnym) sprawdzeniem wiadomości i umiejętności pracownika, który posiadając świadectwo zdania egzaminu kwalifikacyjnego, ubiega się o ponowne dopuszczenie do pracy na stanowisku kolejowym.

2. Egzamin weryfikacyjny o ponowne dopuszczenie do pracy na stanowisku kolejowym przeprowadza się w przypadku, gdy:

- 1) pracownik został odsunięty od pracy na skutek stwierdzonych uchybień w pracy mogących spowodować zagrożenie bezpieczeństwa ruchu kolejowego;
- 2) ciągła przerwa w pracy na danym stanowisku kolejowym trwała dłużej niż 12 miesięcy lub pracownik nie uzyskał wyniku pozytywnego na egzaminie okresowym;
- 3) wniosek o przeprowadzenie egzaminu weryfikacyjnego złożyła Państwowa Komisja Badania Wypadków Kolejowych lub komisja kolejowa w związku z udziałem pracownika w zdarzeniu kolejowym;
- 4) pracodawca stwierdzi konieczność przeprowadzenia egzaminu w celu zminimalizowania zagrożeń zidentyfikowanych w ramach dokonanej oceny ryzyka.

3. Przed złożeniem wniosku o skierowanie pracownika na egzamin weryfikacyjny pracodawca kieruje pracownika do odbycia zajęć próbnych na stanowisku kolejowym, którego dotyczy egzamin weryfikacyjny, określając opiekuna oraz czas, termin i miejsce przeprowadzenia tych zajęć.

4. Egzamin weryfikacyjny przeprowadza się na wniosek pracodawcy.

5. Wniosek o przeprowadzenie egzaminu weryfikacyjnego składa się w jednostce organizacyjnej pracodawcy, przy którym została powołana komisja egzaminacyjna, albo w wyspecjalizowanej jednostce szkoleniowej.

6. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) dowód uiszczenia opłaty za egzamin, o ile jest wymagana;
- 2) kopię orzeczenia lekarskiego, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2;
- 3) kopię świadectwa zdania egzaminu kwalifikacyjnego;
- 4) potwierdzenie odbycia zajęć próbnych.

7. Egzamin weryfikacyjny przeprowadza komisja egzaminacyjna. Do przeprowadzania egzaminu weryfikacyjnego stosuje się przepisy § 24, § 26 i § 29–35.

§ 45. Wyniki egzaminów kwalifikacyjnego, weryfikacyjnego, okresowego oraz uzyskanie autoryzacji odnotowuje się w rejestrze egzaminów pracownika prowadzonym przez pracodawcę.

Rozdział 6

Wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnych oraz wysokość opłat związanych ze stwierdzeniem kwalifikacji pracowników i sposób uiszczenia tych opłat

§ 46. 1. Za przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego, egzaminu weryfikacyjnego oraz egzaminu kwalifikacyjnego poprawkowego kierujący wnioskiem uiszcza opłatę egzaminacyjną w wysokości 100 PLN za każdą osobę zgłoszoną do egzaminu.

2. Nie uiszcza opłaty egzaminacyjnej pracodawca, przy którym została powołana komisja egzaminacyjna.

3. Opłatę egzaminacyjną uiszcza się na rachunek bankowy podmiotu, przy którym działa komisja egzaminacyjna.

§ 47. 1. Za udział w pracach komisji egzaminacyjnych członkom komisji przysługuje wynagrodzenie, którego wysokość ustala się w zależności od liczby egzaminowanych.

2. Łączna wysokość wynagrodzenia komisji egzaminacyjnej powinna wynosić nie więcej niż 70% kwoty wyliczonej jako iloczyn liczby osób egzaminowanych oraz stawki opłaty egzaminacyjnej, o której mowa w § 46 ust. 1.

3. Wynagrodzenie przewodniczącego komisji egzaminacyjnej jest o 50% wyższe niż członka komisji.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 48. 1. Pracodawca, nie później niż do dnia 29 października 2018 r., wyda pracownikom, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia uzyskali uprawnienia do prowadzenia pojazdów kolejowych na podstawie:

- 1) rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego i warunków, jakie powinny spełniać osoby zatrudnione na tych stanowiskach oraz prowadzący pojazdy kolejowe (Dz. U. Nr 212, poz. 2152, z późn. zm.⁴⁾) albo
- 2) rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra (Dz. U. Nr 59, poz. 301 i Nr 223, poz. 1333)

– prawo kierowania pojazdem kolejowym poświadczające uprawnienie do wykonywania czynności na stanowisku prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe na podstawie przepisów niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do pociągów i pojazdów kolejowych eksploatowanych na liniach kolejowych, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, pojazdów kolejowych eksploatowanych wyłącznie w obrębie bocznicy kolejowej, a także pojazdów kolejowych specjalnych, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawo kierowania pojazdem kolejowym wydaje się na typy pojazdów kolejowych, na które pracownik uprzednio uzyskał autoryzację.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się także do pracowników, którzy po dniu wejścia w życie rozporządzenia i przed dniem 29 października 2018 r. uzyskają uprawnienia do prowadzenia pojazdów kolejowych na podstawie art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o transporcie kolejowym (Dz. U. Nr 214, poz. 1658 oraz z 2013 r. poz. 1033).

§ 49. Komisje egzaminacyjne stwierdzające kwalifikacje pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, powołane na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowują uprawnienia do stwierdzania kwalifikacji tych pracowników.

§ 50. 1. Profilaktyczne badania lekarskie, badania psychologiczne oraz ponowne badania, rozpoczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, przeprowadza się na zasadach i w trybie określonych w dotychczasowych przepisach.

2. Jeżeli profilaktyczne badania lekarskie oraz badania psychologiczne, o których mowa w ust. 1, zostały przeprowadzone przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, ponowne badania przeprowadza się na zasadach i w trybie określonych w dotychczasowych przepisach.

§ 51. Przepisów § 12 ust. 2 pkt 5 oraz pkt 2.1.6 załącznika nr 2 do rozporządzenia nie stosuje się w przypadku:

- 1) badań wstępnych i okresowych rozpoczętych przed dniem 1 stycznia 2016 r.;
- 2) ponownych badań przeprowadzanych po wydaniu orzeczenia na podstawie badań, o których mowa w pkt 1.

§ 52. Szkolenia i egzaminy pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, rozpoczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, prowadzi się zgodnie z dotychczasowymi przepisami.

§ 53. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.⁵⁾

Minister Infrastruktury i Rozwoju: *M. Wasiak*

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 218, poz. 2212, z 2005 r. Nr 235, poz. 1999, z 2006 r. Nr 190, poz. 1407 oraz z 2007 r. Nr 170, poz. 1204.

⁵⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra (Dz. U. Nr 59, poz. 301 i Nr 223, poz. 1333), które utraciło moc z dniem 11 grudnia 2014 r.

Załącznik nr 1

WARUNKI KWALIFIKACYJNE, JAKIE SĄ OBOWIĄZANI SPEŁNIAĆ PRACOWNICY, W TYM WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE, A TAKŻE PROGRAM I ZAKRES PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO ORAZ WYMAGANY CZAS JEGO TRWANIA, A TAKŻE ZAKRES ZAGADNIEŃ EGZAMINACYJNYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH STANOWISK KOLEJOWYCH

1. Dyżurny ruchu**I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:***Wariant A*

1. Wykształcenie – co najmniej średnie po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu ruchu kolejowego i sygnalizacji kolejowej oraz po uzyskaniu odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów wyższych.
2. Zawodowy staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej średnie.
2. Zawodowy staż pracy – 2 lata pracy na innym stanowisku kolejowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant C

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy – 5 lat pracy na stanowisku nastawniczego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:	Liczba dni dla wariantu C:
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne				
1.	Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa: zapoznanie się z zagadnieniami administracyjnymi i wybranymi zagadnieniami pracowniczymi	1	2	2
2.	Techniczne posterunki nastawcze: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych	10	23	23

	dyżurnego ruchu; zapoznanie się z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej; zapoznanie się z obsługą przejazdu kolejowego lub przejścia sterowanego z technicznego posterunku nastawczego oraz postępowaniem w razie uszkodzenia urządzeń rogatkowych			
3.	Zapoznanie się z zagadnieniami związanymi z obsługą systemów i programów komputerowych wspomagających pracę dyżurnego ruchu	3	4	4
4.	Zapoznanie się z regulaminem technicznym posterunku technicznego oraz tymczasowymi regulaminami prowadzenia ruchu w czasie zamknięć torowych	4	6	6
5.	Budowa torów i rozjazdów oraz metody ich utrzymania i zasady kontroli ich stanu technicznego; regulaminy obsługi przejazdu lub przejścia kolejowego	2	5	5
6.	Urządzenia elektroenergetyczne na posterunkach ruchu; odłączniki trakcyjne, urządzenia ogrzewania rozjazdów	1	2	2
7.	Zapoznanie z zagadnieniami systemu zarządzania bezpieczeństwem (SMS)	1	1	1
8.	Zasady organizowania i wykonywania przewozu koleją towarów niebezpiecznych	2	3	3
9.	Zasady organizacji międzynarodowych i krajowych przewozów osób i rzeczy; rozkłady jazdy pociągów	3	5	5
10.	Dyspozytura – struktura organizacyjna pionu dyspozytorskiego; nadzór dyspozytorski nad ruchem pasażerskim i towarowym; zapoznanie się z zasadami organizacji akcji ratunkowej po zdarzeniu kolejowym; łączność dyspozytorska; współpraca dyspozytora liniowego z innymi dyspozyturami i dyżurnymi ruchu	4	6	6
11.	Ogólna budowa pojazdów kolejowych	1	2	2
12.	Oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu, próby hamulca zespolonego	1	2	2
13.	Zabezpieczanie ładunków w wagonie, wzrokowa ocena sprawności technicznej taboru kolejowego	1	1	1
	Suma	34	62	62
Szkolenie teoretyczne				
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy	nie jest wymagane
Zajęcia próbne				
1.	Zajęcia próbne – wykonywanie pracy pod nadzorem na stanowisku dyżurnego ruchu	10	20	20
Ogółem:		44	82	82

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej (egzemplarz szkoleniowy) podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym;
- 2) wypisanie rozkazów pisemnych (egzemplarz szkoleniowy) w zadanych przypadkach;

- 3) dokonanie zapisów w dzienniku ruchu (egzemplarz szkoleniowy) podczas zamknięć torowych;
 - 4) opracowanie treści podanych telegramów adresowych (egzemplarz szkoleniowy);
 - 5) omówienie czynności związanych z przygotowaniem drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na wskazanych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym;
 - 6) omówienie zakresu czynności wykonywanych przez nastawniczego i zwrotniczego;
 - 7) obsługa urządzeń rogatkowych z posterunku nastawczego;
 - 8) użycie środków technicznych służących do miejscowego zabezpieczenia iglic zwrotnicowych w krańcowym położeniu, przejście na lokalne nastawianie zwrotnic;
 - 9) sposoby zabezpieczania drogi przebiegu dla jazd na sygnał zastępczy lub rozkaz pisemny.
2. Egzamin teoretyczny:
- 1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:
 - a) techniki i organizacji ruchu kolejowego,
 - b) sterowania ruchem kolejowym;
 - 2) część ustna – znajomość zagadnień z zakresu:
 - a) techniki i organizacji ruchu kolejowego,
 - b) sygnalizacji kolejowej,
 - c) systemu zarządzania bezpieczeństwem,
 - d) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności oraz ogólna znajomość:
 - budowy urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,
 - organizacji i wykonywania wojskowych przewozów transportem kolejowym oraz przewozu koleją towarów niebezpiecznych,
 - budowy urządzeń zabezpieczenia ruchu na przejazdach kolejowych,
 - budowy toru kolejowego i rozjazdów kolejowych.
- IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.
- V.1. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko dyżurnego ruchu uprawnia do wykonywania czynności nastawniczego i zwrotniczego oraz dodatkowo do obsługi przejazdu kolejowego sterowanego z technicznego posterunku nastawczego.
2. Zawodowy staż pracy na innym stanowisku kolejowym, o którym mowa w Wariancie B, nie jest wymagany w przypadku kandydatów do egzaminu ubiegających się o uzyskanie uprawnień na stanowisko dyżurny ruchu u zarządcy infrastruktury zarządzającego infrastrukturą kolejową obejmującą wyłącznie linie kolejowe o zasięgu miejskim, podmiejskim lub regionalnym lub u użytkownika bocznicy kolejowej.

2. Nastawniczy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne		
1.	Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa: zapoznanie się z zagadnieniami administracyjnymi, wybranymi zagadnieniami pracowniczymi i z zagadnieniami systemu zarządzania bezpieczeństwem (SMS)	2
2.	Techniczne posterunki nastawcze: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych nastawniczego; zapoznanie z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	7
3.	Regulamin techniczny posterunku technicznego	2
4.	Budowa, utrzymanie i zasady kontroli stanu technicznego torów i rozjazdów	5
5.	Urządzenia elektroenergetyczne na posterunku ruchu	2
6.	Budowa i obsługa przejazdu kolejowego lub przejścia sterowanego z technicznego posterunku nastawczego oraz postępowanie w razie uszkodzenia urządzeń rogatkowych	4
7.	Ogólna budowa pojazdów kolejowych	1
8.	Oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu, uproszczona próba hamulca zespolonego	1
9.	Zabezpieczanie ładunków w wagonie, wzrokowa ocena sprawności technicznej taboru kolejowego	1
	Suma	25
Szkolenie teoretyczne		
1.	Szkolenie teoretyczne	według programu pracodawcy
		dla kandydatów, którzy posiadają wykształcenie określone w Wariancie A dla stanowiska dyżurnego ruchu – nie jest wymagane
Zajęcia próbne		
1.	Zajęcia próbne – pod nadzorem na stanowisku nastawniczego	8
Ogółem:		33

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin praktyczny:
 - 1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej (egzemplarz szkoleniowy) podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym;
 - 2) użycie środków technicznych służących do miejscowego zabezpieczenia iglic zwrotnicowych w krańcowym położeniu;

- 3) omówienie przygotowania drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na wskazanych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym;
- 4) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;
- 5) osłonięcie sygnałami zamkniętego toru szlakowego i stacyjnego;
- 6) odłączenie napędu zwrotnicowego o scentralizowanym sposobie nastawiania i przejścia na ręczne przestawianie zwrotnicy;
- 7) obsługa urządzeń rogatkowych z posterunku nastawczego;
- 8) sposoby zabezpieczania drogi przebiegu dla jazd na sygnał zastępczy lub rozkaz pisemny.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:
 - a) techniki ruchu kolejowego,
 - b) sterowania ruchem kolejowym;
- 2) część ustna – znajomość zagadnień z zakresu:
 - a) techniki ruchu kolejowego,
 - b) sygnalizacji kolejowej,
 - c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,
 - d) ogólna znajomość budowy urządzeń:
 - sterowania ruchem kolejowym i łączności,
 - zabezpieczenia ruchu na przejazdach kolejowych,
 - toru kolejowego i rozjazdów kolejowych.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

V. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko nastawniczego uprawnia do obsługi przejazdu kolejowego sterowanego z technicznego posterunku nastawczego.

3. Kierownik pociągu:

Kierownik pociągu pasażerskiego i towarowego

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu organizacji przewozów kolejowych lub ruchu kolejowego i sygnalizacji kolejowej oraz po uzyskaniu odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów wyższych.
2. Zawodowy staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy – rok pracy na stanowisku konduktora lub manewrowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne			
1.	Regulaminy techniczne posterunków i odcinków zdalnego prowadzenia ruchu, prowadzenie dokumentacji techniczno-ruchowej, zasady prowadzenia ruchu pociągów, rodzaje urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności, sygnalizacja kolejowa, przygotowywanie dróg przebiegów dlajazd pociągowych i manewrowych	3	6
2.	Sposoby zestawiania pociągów pasażerskich i towarowych, ogólne zasady przewozu wagonów z towarami niebezpiecznymi, z przesyłkami nadzwyczajnymi oraz ogólne zasady ładowania i zabezpieczania ładunku na wagonach	2	4
3.	Obowiązki manewrowego oraz nadzorującego i kierującego manewrami, sposoby wykonywania manewrów, sygnały podawane przy manewrach, sprzęganie i rozprzęganiem taboru, prędkości jazd manewrowych, manewry po torach głównych oraz przez przejazdy i przejścia; zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem, dokumentacja ruchowa w zakresie pracy manewrowej	2	4
4.	Rodzaje hamulców, obsługa urządzeń wagonowych, obliczanie rzeczywistej oraz wymaganej masy hamującej, wykonywanie szczegółowej i uproszczonej próby hamulca, sygnały podawane przy próbie hamulca	4	10
5.	Rozkazy pisemne i ostrzeżenia dla drużyn pociągowych, dokumenty pociągowe, wewnętrzny rozkład jazdy	2	3
6.	Nadzór nad prowadzeniem i regulowaniem ruchu pociągów w sytuacjach nadzwyczajnych, organizacja akcji ratunkowej w razie zdarzeń kolejowych i klęsk żywiołowych	2	2
7.	Prawa i obowiązki kierownika pociągu wynikające z regulaminu pracy, obowiązki kierownika pociągu z jedno- i wieloosobową obsadą konduktorską, prowadzenie dokumentacji pociągowej, użytkowanie urządzeń radiołączności pociągowej, podawanie i odbieranie sygnałów kolejowych w zakresie drużyny pociągowej, postępowanie w razie zagrożenia bezpieczeństwa podróżnych oraz bezpieczeństwa ruchu kolejowego, samodzielne wykonanie zahamowania pociągu w kabinie maszynisty, sposoby odłączenia urządzeń energetycznych pojazdu w nagłych przypadkach	5	5
8.	Budowa taboru oraz oględziny techniczne pociągu	3	6
	Suma:	23	40
Szkolenie teoretyczne			
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy

Zajęcia próbne			
1.	Zajęcia próbne – wykonywanie pod nadzorem czynności kierownika pociągu	3	5
Ogółem:		26	45

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych dla kierownika pociągu pasażerskiego i towarowego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) wykonanie pod nadzorem sprzęgania i rozprzęgania wagonów (jednostek) w składzie pociągu;
- 2) wykonanie próby hamulca zespolonego;
- 3) ustalenie długości, masy ogólnej pociągu, rzeczywistej i wymaganej masy hamującej, obliczenie największej dozwolonej prędkości jazdy pociągu (gdy rzeczywista masa hamująca jest mniejsza od wymaganej masy hamującej);
- 4) posługiwanie się wewnętrznym rozkładem jazdy, znajomość sieci kolejowej;
- 5) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;
- 6) wizualne sprawdzenie stanu technicznego rozjazdów, fazy przekładania zwrotnicy nastawianej ręcznie, sprawdzanie zamknięć nastawczych;
- 7) wypełnianie prowadzonej przez kierownika pociągu dokumentacji związanej z pracą ruchową i obsadą drużyny pociągowej i konduktorskiej;
- 8) prezentacja obsługi wytypowanych urządzeń i wyposażenia wagonów;
- 9) wykonanie oględzin technicznych pociągu.

2. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:

- a) zasad postępowania w przypadku szczególnych wydarzeń i zagrożenia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
- b) zasad zestawiania pociągów,
- c) zasad prowadzenia ruchu pociągów i pracy manewrowej,
- d) obowiązków jedno- i wieloosobowej drużyny konduktorskiej,
- e) osłony pociągu zatrzymanego na torze szlakowym,

2) część ustna – znajomość:

- a) obsady i przygotowania pociągów do jazdy,
- b) sygnalizacji kolejowej,
- c) prowadzenia ruchu pociągów na szlaku bez blokady liniowej, z półsamoczynną i samoczynną blokadą liniową, szczególne sposoby prowadzenia ruchu pociągów,
- d) zezwolenia na wjazd, wyjazd lub przejazd pociągu,
- e) warunków przejazdu pociągu obok semafora, na którym brak sygnału zezwalającego,
- f) powiadamiania drużyn pociągowych – rozkazy pisemne, ostrzeżenia,
- g) zasad wykonywania manewrów,
- h) określania i podziału pociągów, rozkładów jazdy do użytku wewnętrznego i publicznego,
- i) obsługi urządzeń radiołączności kolejowej,

- j) sposobu postępowania w razie szczególnych wydarzeń, zagrożenia bezpieczeństwa ruchu i wypadków kolejowych,
 - k) prowadzenia przewozów nadzwyczajnych, w tym towarów niebezpiecznych,
 - l) obsługi urządzeń wagonów pasażerskich i towarowych,
 - m) zasad prowadzenia ruchu pociągów po torze zamkniętym,
 - n) sposobu postępowania w razie potrzeby osłonięcia sygnałami toru zamkniętego i przeszkody na torze szlakowym,
 - o) sposobu oznaczenia miejsca robót i zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom zatrudnionym na torze zamkniętym przez kierującego robotami.
- IV. Szkolenie i egzamin w zakresie zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.
- V. 1. Kandydat na kierownika pociągu pasażerskiego i towarowego powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.
2. Zawodowy staż pracy na stanowisku konduktora lub manewrowego, o którym mowa w Wariancie B, nie jest wymagany w przypadku kandydatów do egzaminu ubiegających się o uzyskanie uprawnień na stanowisko kierownik pociągu u przewoźnika kolejowego wykonującego przewozy o zasięgu miejskim, podmiejskim lub regionalnym.

Kierownik pociągu gospodarczego i roboczego

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu organizacji przewozów kolejowych lub ruchu kolejowego i sygnalizacji kolejowej oraz po uzyskaniu odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów wyższych.
2. Zawodowy staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego

II. Program przygotowania zawodowego dla kierownika pociągu gospodarczego i roboczego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne			
1.	Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa: zapoznanie się z zagadnieniami administracyjnymi, wybranymi zagadnieniami pracowniczymi oraz z zagadnieniami systemu zarządzania bezpieczeństwem (SMS)	1	2

2.	Obowiązki kierownika pociągu gospodarczego i roboczego, nadzorowanie, kierowanie i wykonywanie manewrów, dokumenty prowadzone przez drużynę pociągową	2	3
3.	Regulaminy techniczne posterunków i odcinków zdalnego prowadzenia ruchu, zasady prowadzenia ruchu pociągów, rodzaje urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności, sygnalizacja kolejowa, przygotowanie dróg przebiegu dla jazd manewrowych	3	4
4.	Zasady przewozu przesyłek nadzwyczajnych	2	2
5.	Sposoby obsługi urządzeń samowładowczych w wagonach używanych przy utrzymaniu infrastruktury kolejowej	3	4
6.	Budowa torów i rozjazdów oraz sposoby ich utrzymania i kontroli stanu technicznego	2	3
7.	Sposoby zestawiania pociągów towarowych oraz gospodarczych i roboczych, zasady przewozu wagonów z towarami niebezpiecznymi oraz przewozów wojskowych	2	3
8.	Zasady oględzin technicznych wagonów w składzie pociągu, sposoby przeprowadzania prób hamulca zespolonego	2	3
9.	Hamowanie pociągu w kabinie maszynisty oraz sposoby odłączania urządzeń energetycznych pojazdu kolejowego w sytuacjach szczególnych	2	3
10.	Zasady postępowania w przypadku wykonywania nieplanowych (awaryjnych) robót w strefie oddziaływania na urządzenia samoczynnej sygnalizacji przejazdowej	1	2
	Suma	20	29
Szkolenie teoretyczne			
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy
Zajęcia próbne			
1.	Zajęcia próbne – wykonywanie czynności kierownika pociągu roboczego i gospodarczego pod nadzorem	2	5
Ogółem:		22	34

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych dla kierownika pociągu gospodarczego i roboczego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) wykonanie pod nadzorem sprzęgania i rozsprzęgania wagonów towarowych;
- 2) wykonanie próby hamulca zespolonego;
- 3) ustalenie długości, masy ogólnej pociągu, rzeczywistej i wymaganej masy hamującej;
- 4) posługiwanie się wewnętrznym rozkładem jazdy pociągów, znajomość sieci kolejowej;

- 5) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;
- 6) wzrokowe sprawdzenie stanu technicznego rozjazdów, przełożenie zwrotnic przy użyciu przeciwwagi;
- 7) wypełnienie prowadzonej przez kierownika pociągu gospodarczego i roboczego dokumentacji pociągowej;
- 8) określenie czynności związanych z wykryciem pękniętej szyny;
- 9) przygotowanie drogi przebiegu po rozjazdach wyznaczonych do obsługi przez drużynę pociągową.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu pracy i obowiązków kierownika pociągu gospodarczego i roboczego;
- 2) część ustna – znajomość zagadnień:
 - a) techniki ruchu kolejowego,
 - b) sygnalizacji kolejowej,
 - c) prowadzenia dokumentów pociągowych,
 - d) łączności bezprzewodowej,
 - e) zestawiania pociągów gospodarczych i roboczych,
 - f) obsługi urządzeń samowyladowczych wagonów,
 - g) osłony miejsca robót i zasad zapewnienia bezpieczeństwa pracowników przez kierującego robotami,
 - h) ogólna znajomość przewozu:
 - wagonów z towarami niebezpiecznymi,
 - przesyłek nadzwyczajnych.

IV. Szkolenie i egzamin w zakresie zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

4. Ustawiacz

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu budowy pojazdów szynowych lub ruchu kolejowego i sygnalizacji kolejowej oraz po uzyskaniu odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów wyższych.
2. Zawodowy staż pracy – 6 miesięcy pracy na stanowisku manewrowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy – rok pracy na stanowisku manewrowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne			
1.	Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa: zapoznanie się z zagadnieniami administracyjnymi, wybranymi zagadnieniami pracowniczymi oraz z zagadnieniami systemu zarządzania bezpieczeństwem (SMS)	1	2
2.	Czynności podstawowe i dodatkowe ustawiacza	2	3
3.	Czynności kierownika pociągu pasażerskiego i towarowego	2	3
4.	Regulamin pracy manewrowej	1	2
5.	Organizacja prac manewrowych	1	2
6.	Gospodarka wagonami pasażerskimi lub towarowymi	2	3
7.	Przewozy nadzwyczajne, w tym towary niebezpieczne	2	2
8.	Obsługa punktów technologicznych i ładunkowych	1	2
9.	Ogłędziny techniczne wagonów w składzie pociągu	2	3
10.	Próby hamulca zespolonego	2	3
	Suma	16	25
Szkolenie teoretyczne			
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy
Zajęcia próbne			
1.	Zajęcia próbne pod nadzorem na stanowisku ustawiacza	5	10
Ogółem:		21	35

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) wykonanie pod nadzorem określonej czynności manewrowej;
- 2) wykonanie ogłędzin technicznych składu pociągu;
- 3) wykonanie próby hamulca zespolonego;
- 4) przyjęcie i zdanie wagonu w punkcie zdawczo-odbiorczym.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:
 - a) organizacji i techniki ruchu kolejowego,
 - b) zagadnień handlowo-przewozowych,
 - c) przewozu towarów niebezpiecznych;

- 2) część ustna – znajomość:
 - a) organizacji i techniki ruchu kolejowego,
 - b) sygnalizacji kolejowej,
 - c) zagadnień handlowo-przewozowych.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

V.1. Kandydat na ustawiacza powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.

2. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko ustawiacza uprawnia do wykonywania czynności na stanowisku manewrowego.

5. Manewrowy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu budowy pojazdów szynowych lub ruchu kolejowego i sygnalizacji kolejowej oraz po uzyskaniu odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów wyższych.
2. Zawodowy staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe.
 2. Zawodowy staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.
- II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne			
1.	Czynności podstawowe i dodatkowe manewrowego, urządzenia sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	3	6
2.	Zadania i obowiązki drużyny manewrowej, wykonywanie czynności manewrowych	2	4
3.	Regulamin pracy manewrowej	1	2
4.	Budowa torów i rozjazdów	1	2
5.	Organizacja prac manewrowych i zasady gospodarki wagonami	2	4
6.	Budowa wagonu	1	2
7.	Oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu	1	2

8.	Uproszczona próba hamulca zespolonego	1	2
	Suma:	12	24
Szkolenie teoretyczne			
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy
Zajęcia próbne			
1.	Zajęcia próbne – wykonywanie czynności manewrowego pod nadzorem	14	20
Ogółem:		26	44

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) wykonanie pod nadzorem określonej czynności manewrowej;
- 2) użycie środków technicznych służących do miejscowego zabezpieczenia iglic zwrotnicowych w krańcowym położeniu;
- 3) przygotowanie drogi przebiegu dla jazdy manewrowej, przy urządzeniach sterowania ruchem kolejowym przystosowanych do ręcznego przestawiania zwrotnic;
- 4) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;
- 5) wykonanie uproszczonej próby hamulca zespolonego;
- 6) przygotowanie drogi przebiegu po rozjazdach wyznaczonych do obsługi przez drużynę pociągową.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu techniki ruchu kolejowego;
- 2) część ustna – znajomość zagadnień z zakresu:
 - a) techniki ruchu kolejowego,
 - b) sygnalizacji kolejowej,
 - c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym w zakresie prowadzenia manewrów.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

V. Kandydat na manewrowego powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.

6. Rewident taboru

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu budowy pojazdów szynowych, mechaniki, elektryki lub mechatroniki oraz po uzyskaniu

odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów wyższych.

2. Zawodowy staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe

2. Zawodowy staż pracy – rok pracy przy naprawie i utrzymaniu taboru kolejowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne			
1.	Budowa, naprawa i utrzymanie taboru kolejowego	88	177
2.	Zagadnienia z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych oraz przesyłek nadzwyczajnych	2	3
	Suma	90	180
Szkolenie teoretyczne			
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy
Zajęcia próbne			
1.	Zajęcia próbne – wykonywanie pracy pod nadzorem na stanowisku rewidenta taboru	20	40
Ogółem:		110	220

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) wykonanie oględzin technicznych składu pociągu oraz wymaganej próby hamulca;
- 2) wybranie z przygotowanej grupy wagonów – wagonów spełniających warunki kursowania w komunikacji międzynarodowej.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu konstrukcji urządzeń hamulcowych taboru kolejowego, wykonywanie oględzin technicznych ze wskazaniem usterek i uszkodzeń w podwoziu i częściach biegowych;
- 2) część ustna – znajomość:
 - a) konstrukcji eksploatowanego taboru kolejowego,
 - b) podstaw elektrotechniki, maszyn i urządzeń elektrycznych,
 - c) stosowanych systemów ogrzewania, oświetlenia oraz klimatyzacji,
 - d) warunków technicznych dopuszczenia taboru kolejowego do ruchu krajowego i międzynarodowego,
 - e) zasad utrzymania maźnic osiowych oraz zapobiegania grzaniu się czopów osiowych i zawieszenia silników trakcyjnych,
 - f) konstrukcyjnych rozwiązań układów hamulcowych, działania oraz utrzymania urządzeń pneumatycznych w taborze kolejowym,
 - g) organizacji napraw i przeglądów w taborze kolejowym,

- h) sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia usterek lub uszkodzeń w taborze kolejowym zagrażających bezpieczeństwu ruchu,
- i) wymogów dotyczących mycia, czyszczenia, odkażania, dezynsekcji taboru,
- j) rodzajów, typów, serii i numeracji taboru kolejowego,
- k) wymiarów skrajni budowli, taboru oraz skrajni ładunkowej krajowej i międzynarodowej,
- l) zasad przewozu towarów niebezpiecznych, sposobu postępowania w przypadku wykrycia ulatniania lub wycieku substancji trujących i toksycznych,
- m) sygnałów i wskaźników kolejowych,
- n) warunków włączania wagonów osobowych i towarowych do pociągów,
- o) zasad zestawiania pociągów pasażerskich i towarowych,
- p) sposobu zabezpieczania taboru przed zbiegnięciem,
- q) zasad postępowania w razie szczególnych wydarzeń, zagrożenia bezpieczeństwa ruchu i zdarzeń kolejowych,
- r) dokumentacji związanej z przygotowaniem i przyjmowaniem pociągu oraz jej prowadzenia,
- s) zagadnień związanych z gospodarką taborem kolejowym w komunikacji krajowej i międzynarodowej,
- t) zasad ochrony przeciwpożarowej.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

V. Kandydat na rewidenta taboru powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką taboru kolejowego eksploatowanego przez pracodawcę.

7. Automatyk

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie po ukończeniu kształcenia w zawodach z obszaru elektryczno-elektronicznego w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu sterowania ruchem kolejowym, automatyki, mechaniki, elektryki, elektrotechniki, elektroniki, telekomunikacji, teletechniki lub mechatroniki oraz po uzyskaniu odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów wyższych.
2. Zawodowy staż pracy – rok na stanowiskach związanych z naprawą, utrzymaniem lub instalacją urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie:

1) zasadnicze zawodowe oraz tytuł robotnika wykwalifikowanego w zawodach i specjalnościach związanych ze sterowaniem ruchem kolejowym lub w specjalnościach z dziedziny: mechanicznej, elektrycznej, elektrotechnicznej, elektronicznej, teletechnicznej lub mechatronicznej

albo

2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe na poziomie zasadniczym w zawodach i specjalnościach związanych ze sterowaniem ruchem kolejowym lub w specjalnościach z dziedziny: mechanicznej, elektrycznej, elektrotechnicznej, elektronicznej, teletechnicznej, lub mechatronicznej.

2. Zawodowy staż pracy – 18 miesięcy na stanowiskach związanych z naprawą, utrzymaniem lub instalacją urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego.

1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne – według programu pracodawcy.

2. Szkolenie teoretyczne – według programu pracodawcy, z tym że kandydaci, którzy ukończyli kształcenie w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu sterowania ruchem kolejowym nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych.

1. Egzamin praktyczny – umiejętność wykonywania prac przy urządzeniach zewnętrznych i wewnętrznych sterowania ruchem kolejowym:

1) zmontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu;

2) zdemontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu;

3) regulacja wyznaczonego urządzenia lub jego części składowej;

4) wykonanie wyznaczonych zabiegów obsługi technicznej;

5) wykonanie wyznaczonych pomiarów przy użyciu mierników i sprawdzianów;

6) ustalenie i usunięcie symulowanych niesprawności w urządzeniach sterowania ruchem kolejowym;

7) wykonanie czynności poprzedzających przystąpienie do prac w czynnych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym, polegających na dokonaniu zapisu w książce kontroli urządzeń sterowania ruchem kolejowym, z uwzględnieniem zakresu robót, konieczności wprowadzenia obostrzonych zasad prowadzenia ruchu oraz sposobu ostrzegania pracujących pracowników obsługi technicznej.

2. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu prac i obowiązków automatyka sterowania ruchem kolejowym,

2) część ustna:

a) znajomość budowy, działania, utrzymania i obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym,

b) znajomość technologii montażu poszczególnych zespołów i podzespołów urządzeń sterowania ruchem kolejowym, czytania schematów blokowych i szczegółowych,

c) ogólna znajomość:

– zasad sporządzania dokumentacji eksploatacyjnej urządzeń sterowania ruchem kolejowym na posterunku ruchu,

– sygnalizacji kolejowej,

- działania i obsługi przewodowej i radiowej łączności kolejowej,
 - podstawowych zasadach techniki i organizacji ruchu pociągów i manewrów,
 - regulaminów technicznych posterunku technicznego, odcinka zdalnego prowadzenia ruchu,
 - systemów obsługiwanych przez dyżurnego ruchu,
 - dokumentacji znajdującej się na posterunku ruchu dotyczącej regulaminowych działań personelu obsługi i pracowników utrzymania infrastruktury kolejowej,
- IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

8. Toromistrz

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu.

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu budowy nawierzchni kolejowej lub budownictwa oraz po uzyskaniu odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów wyższych.
2. Zawodowy staż pracy – rok przy budowie, naprawie lub utrzymaniu nawierzchni kolejowej oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – zasadnicze zawodowe po ukończeniu kształcenia w zawodach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu budowy nawierzchni kolejowej lub budownictwa, po uzyskaniu dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie zasadniczym.
2. Zawodowy staż pracy – 2 lata przy budowie, naprawie lub utrzymaniu nawierzchni kolejowej oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant C

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy – 3 lata przy budowie, naprawie lub utrzymaniu nawierzchni kolejowej oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego.

1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne – według programu pracodawcy.
2. Szkolenie teoretyczne – według programu pracodawcy, z tym że kandydaci, którzy posiadają wykształcenie co najmniej średnie po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu budowy nawierzchni kolejowej lub budownictwa – nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.
3. Zajęcia próbne – wykonywanie czynności toromistrza pod nadzorem - 24 dni.

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych.

1. Egzamin praktyczny – umiejętność wykonania prac:
 - 1) wykonanie badań bezpośrednich toru;
 - 2) dokonanie pomiaru strzałek łuku;

- 3) wykonanie technicznych badań rozjazdu;
 - 4) dokonanie odczytu z planu schematycznego stacji oraz odczytu na rysunku technicznym;
 - 5) osłonięcie sygnałami przeszkody na torze oraz miejsca ograniczenia prędkości ruchu pociągów na torze;
 - 6) opracowanie harmonogramu robót przy wymianie rozjazdu, regulacji toru w planie i profilu; regulacja naprężeń w torze bezстыkowym metodą swobodnej regulacji naprężeń;
 - 7) dokonanie oględzin rozjazdów;
 - 8) wymiana pojedynczych podkładów lub podrozjazdnic;
 - 9) usunięcie wychłapu w torze;
 - 10) osygnalizowanie przejazdu kolejowego od strony toru i drogi;
 - 11) dokonanie regulacji zamknięcia nastawczego suwakowego.
2. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:

- a) pracy i obowiązków toromistrza,
- b) zasad tyczenia osi torów i rozjazdów,
- c) zasad niwelacji toru i terenu,
- d) zasad budowy toru kolejowego,
- e) organizacji robót torowych,
- f) analizy zmian stanu naprężeń w tokach szynowych,
- g) regulacji naprężeń w torze bezстыkowym,
- h) naprawy pękniętej szyny w torze bezстыkowym,
- i) oględzin rozjazdów,
- j) obsługi toromierza,
- k) budowy i regulacji zamknięć nastawczych,
- l) zasad podbijania torów i rozjazdów,
- m) dokonywania bieżących napraw i czynności utrzymaniowych nawierzchni kolejowej;

2) część ustna – znajomość:

- a) zasad tyczenia osi torów i rozjazdów,
- b) zasad niwelowania torów i terenu, dokonywania stosownych pomiarów i obliczania strzałek łuków,
- c) zasad dokonywania kontroli stanu torów, rozjazdów i budowli kolejowych oraz związanych z tym pomiarów,
- d) zasad osłaniania sygnałami i prowadzenia robót związanych z budową i utrzymaniem podtorza i nawierzchni budowli i urządzeń kolejowych,
- e) budowy i działania sprzętu i maszyn oraz ręcznych narzędzi do robót torowych,
- f) budowy, zasad działania i napraw rozjazdów kolejowych,
- g) zasad budowy i utrzymania torów bezстыkowych,
- h) zagadnień spawalnictwa szyn i rozjazdów,
- i) zasad dokonywania odbioru robót nawierzchniowych,
- j) zasad dokonywania badań defektoskopowych,

- k) zasad i kryteriów określania stopnia zużycia i przydatności elementów nawierzchni kolejowej,
- l) zasad i zakresu przygotowania kolei do pracy w warunkach zimowych,
- m) budowy i utrzymania urządzeń ogrzewania rozjazdów kolejowych,
- n) sygnalizacji kolejowej i techniki ruchu,
- o) budowy, zasad działania i obsługi urządzeń sterowania ruchem i łączności kolejowej,
- p) zasad ochrony przeciwpożarowej oraz posługiwania się sprzętem przeciwpożarowym,
- q) zasad postępowania w razie wypadku kolejowego oraz uszkodzenia toru, podtorza, budowli i urządzeń kolejowych, zagrażającego bezpieczeństwu ruchu,
- r) sposobów udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi lub nagłych zachorowań,
- s) zasad składowania elementów nawierzchni kolejowej,
- t) wykorzystania komputerowych systemów wspomagających decyzje przy ocenie stanu technicznego nawierzchni.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

9. Dróżnik przejazdowy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy – odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne		
1.	Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa: zapoznanie się z zagadnieniami administracyjnymi, wybranymi zagadnieniami pracowniczymi oraz z zagadnieniami systemu zarządzania bezpieczeństwem (SMS)	2
2.	Regulamin obsługi przejazdu lub przejścia, obowiązki dróżnika przejazdowego i dokumentacja techniczno-ruchowa prowadzona na przejeździe	4
3.	Budowa i obsługa urządzeń zabezpieczenia ruchu na przejeździe lub przejściu oraz obsługa urządzeń łączności	4
4.	Zasady postępowania w razie uszkodzenia urządzeń zabezpieczenia ruchu na przejeździe lub przejściu oraz zasady postępowania w przypadku wykonywania nieplanowych robót w strefie oddziaływania na urządzenia samoczynnej sygnalizacji przejazdowej	4
5.	Zasady wzrokowej oceny sprawności technicznej przejeżdżających pojazdów kolejowych	2
6.	Ogólna budowa toru oraz sposoby osłony przeszkody i ograniczenia prędkości jazdy pociągów na torach szlakowych i stacyjnych oraz zapoznanie z zasadami kierowania ruchem drogowym na przejazdach kolejowych	2
	Suma	18

Szkolenie teoretyczne		
1.	Szkolenie teoretyczne	według programu pracodawcy
		dla kandydatów, którzy posiadają wykształcenie określone w wariantcie A dla stanowisk: dyżurnego ruchu, automatyka lub toromistrza – nie jest wymagane
Zajęcia próbne		
1.	Zajęcia próbne – pod nadzorem na stanowisku dróżnika przejazdowego	5
Ogółem:		23

III. Zakres zagadnień egzaminacyjnych:

1. Egzamin praktyczny – umiejętność wykonywania prac:

- 1) obsługa urządzeń rogatkowych;
- 2) zabezpieczenie przejazdu w przypadku uszkodzenia urządzeń rogatkowych;
- 3) przyjęcie i potwierdzenie informacji o odjeździe pociągu na szlaku jedno- i wielotorowym;
- 4) osłonięcie sygnałami przeszkody na torach kolejowych;
- 5) osłonięcie sygnałami miejsca ograniczenia prędkości pociągów;
- 6) wypełnianie dokumentacji techniczno-ruchowej prowadzonej na przejeździe (egzemplarz szkoleniowy).

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu zadań i obowiązków dróżnika przejazdowego;
- 2) część ustna – znajomość:
 - a) obowiązków dróżnika przejazdowego,
 - b) techniki ruchu kolejowego,
 - c) sygnalizacji kolejowej,
 - d) budowy i obsługi urządzeń zabezpieczenia ruchu kolejowego na przejazdach strzeżonych,
 - e) zasad przygotowania kolei do pracy w warunkach zimowych,
 - f) budowy toru kolejowego i nawierzchni kolejowej oraz podstawowych prac związanych z utrzymaniem torów i nawierzchni przejazdu,
 - g) zagadnień związanych z przewozem wagonów z towarami niebezpiecznymi oraz przewozem przesyłek nadzwyczajnych.

IV. Szkolenie i egzamin w zakresie zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

- V. Pracownicy zatrudnieni na stanowisku dróżnika przejazdowego powinni posiadać ważne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie kierowania ruchem na skrzyżowaniu w obrębie przejazdu kolejowego wydane przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego, zgodnie z ustawą z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.).

10. Prowadzący pociągi lub pojazdy kolejowe:

Prowadzący pojazdy kolejowe specjalne, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych

Egzamin może być przeprowadzony dla jednego lub kilku typów pojazdów kolejowych specjalnych.

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu budowy pojazdów szynowych, mechaniki, elektroniki lub elektryki oraz po uzyskaniu odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów wyższych.
2. Zawodowy staż pracy – 6 miesięcy na stanowiskach związanych z utrzymaniem, naprawą lub eksploatacją taboru kolejowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe
2. Zawodowy staż pracy – rok na stanowiskach związanych z utrzymaniem, naprawą lub eksploatacją taboru kolejowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne – według programu pracodawcy.
2. Szkolenie teoretyczne – według programu pracodawcy.
3. Zajęcia próbne – prowadzenie pojazdu kolejowego specjalnego pod nadzorem – 20 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) przygotowanie do pracy określonego pojazdu kolejowego specjalnego;
- 2) odbycie próbnej jazdy w charakterze prowadzącego pojazd kolejowy specjalny;
- 3) wykrycie i usunięcie symulowanej usterki stwierdzonej w czasie pracy pojazdu kolejowego specjalnego;
- 4) osłonięcie sygnałami pojazdu kolejowego specjalnego w czasie nieprzewidzianego postoju;
- 5) wykonanie czynności obsługowych po zakończeniu pracy pojazdu kolejowego specjalnego.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:
 - a) budowy, działania, obsługi i utrzymania pojazdu kolejowego specjalnego,

- b) organizacji, techniki i metod wykonywania prac określonym pojazdem kolejowym specjalnym,
- 2) część ustna – znajomość:
- a) przeznaczenia, budowy, działania i zasad obsługi określonego pojazdu kolejowego specjalnego,
 - b) systemów remontów planowo - zapobiegawczych określonego pojazdu kolejowego specjalnego,
 - c) zasad i zakresu obsługi oraz konserwacji urządzeń elektrycznych określonego pojazdu kolejowego specjalnego,
 - d) techniki ruchu kolejowego w zakresie dotyczącym jazdy po torze zamkniętym oraz zasad organizacji manewrów kolejowych,
 - e) sygnalizacji kolejowej,
 - f) udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi i nagłych zachorowań,
 - g) zasad ewidencji czasu pracy i obiegu dokumentacji,
 - h) dokumentacji eksploatacyjnej oraz warunków dopuszczania pojazdów kolejowych specjalnych do eksploatacji.
- IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami Kodeksu pracy.
- V. 1. Prowadzący pojazdy kolejowe specjalne pozostające pod nadzorem dozoru technicznego powinni uzyskać uprawnienia do obsługi tych maszyn.
2. Prowadzący pojazdy kolejowe specjalne przystosowane do poruszania się po torach kolejowych i drogach publicznych (pojazdy szynowo – drogowe) powinni ukończyć kurs dla kierowcy (operatora) pojazdu drogowego (maszyny budowlanej) i posiadać prawo jazdy (uprawnienia do obsługi) odpowiedniej kategorii.
3. Pracodawca może wydać prawo kierowania pojazdem kolejowym uprawniające do wykonywania czynności na stanowisku prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe w specjalności prowadzący pojazdy kolejowe specjalne, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych, bez konieczności przeprowadzania szkolenia i zdania egzaminu kwalifikacyjnego, dla pracownika uprawnionego do wykonywania czynności na stanowisku maszynisty na podstawie licencji maszynisty oraz świadectwa maszynisty albo pracownika, który posiada odpis świadectwa maszynisty wydany przez przewoźnika kolejowego lub zarządcę infrastruktury, stwierdzający, że wykonywał on uprzednio czynności na stanowisku maszynisty. Warunkiem wydania prawa kierowania pojazdem kolejowym jest przeprowadzenie autoryzacji oraz posiadanie przez pracownika orzeczenia lekarskiego potwierdzającego spełnianie wymagań niezbędnych do wykonywania czynności na stanowisku prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe.
4. Pracodawca może zwolnić osoby posiadające ważną licencję maszynisty z obowiązku przechodzenia szkolenia teoretycznego i części teoretycznej egzaminu kwalifikacyjnego.
5. Osoby uprawnione do wykonywania czynności na stanowisku prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe w specjalności prowadzący pojazdy kolejowe specjalne, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych, mogą prowadzić te pojazdy po torach czynnych jedynie w zakresie niezbędnym do wykonywania manewrów oraz przemieszczania pojazdu kolejowego do miejsca wykonywania pracy.

Prowadzący pojazdy kolejowe wyłącznie w obrębie bocznic kolejowej

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu budowy pojazdów szynowych, mechaniki, elektroniki lub elektryki oraz po uzyskaniu odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów wyższych.
2. Zawodowy staż pracy – 3 miesiące na stanowiskach związanych z utrzymaniem, naprawą lub eksploatacją taboru kolejowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe
2. Zawodowy staż pracy – 6 miesięcy na stanowiskach związanych z utrzymaniem, naprawą lub eksploatacją taboru kolejowego oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu A:	Liczba dni dla wariantu B:
Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne			
1.	Praca przy czynnościach prowadzącego pojazdy kolejowe w obrębie bocznic kolejowej bez prawa do prowadzenia pojazdu	10	20
2.	Technika ruchu kolejowego, sygnalizacja i manewry	3	6
3.	Hamulce kolejowe	2	4
4.	Budowa pojazdów trakcyjnych	3	6
5.	Podstawy elektrotechniki i sterowania pojazdów trakcyjnych	1	2
6.	Usterki i uszkodzenia pojazdów trakcyjnych	1	2
7.	Organizacja pracy bocznic kolejowej	1	1
8.	Bezpieczeństwo i higiena pracy. Ochrona przeciwpożarowa na pojazdach trakcyjnych	1	1
	Suma	22	42
Szkolenie teoretyczne			
1.	Szkolenie teoretyczne	nie jest wymagane	według programu pracodawcy

Zajęcia próbne			
1.	Zajęcia próbne – prowadzenie pojazdu kolejowego w obrębie bocznicy kolejowej pod nadzorem	15	30
Ogółem:		37	72

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) wykonanie czynności przygotowania pojazdu kolejowego do pracy i zdania po pracy;
- 2) wykonanie jazdy próbnej oraz obsługa urządzeń i hamulców pojazdu kolejowego;
- 3) obsługa hamulców podczas wykonywania próby hamulca pociągu.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu:
 - a) budowy, eksploatacji i utrzymania pojazdów trakcyjnych,
 - b) techniki ruchu kolejowego i manewrów,
 - c) budowy i obsługi hamulców kolejowych;
- 2) część ustna – znajomość:
 - a) budowy, eksploatacji i utrzymania pojazdów trakcyjnych,
 - b) techniki ruchu kolejowego i manewrów,
 - c) budowy i obsługi hamulców kolejowych.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy - według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks pracy.

V. Uwagi:

1. Pracodawca może wydać prawo kierowania pojazdem kolejowym uprawniające do wykonywania czynności na stanowisku prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe w specjalności prowadzący pojazdy kolejowe wyłącznie w obrębie bocznicy kolejowej bez konieczności przeprowadzania szkolenia i zdania egzaminu kwalifikacyjnego, dla pracownika uprawnionego do wykonywania czynności na stanowisku maszynisty na podstawie licencji maszynisty oraz świadectwa maszynisty albo pracownika, który posiada odpis świadectwa maszynisty wydany przez przewoźnika kolejowego lub zarządcę infrastruktury, stwierdzający, że wykonywał on uprzednio czynności na stanowisku maszynisty. Warunkiem wydania prawa kierowania pojazdem kolejowym jest przeprowadzenie autoryzacji oraz posiadanie przez pracownika orzeczenia lekarskiego potwierdzającego spełnianie wymagań niezbędnych do wykonywania czynności na stanowisku prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe.
2. Pracodawca może zwolnić osoby posiadające ważną licencję maszynisty z obowiązku przechodzenia szkolenia teoretycznego i części teoretycznej egzaminu kwalifikacyjnego.
3. Osoby uprawnione do wykonywania czynności na stanowisku prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe w specjalności prowadzący pojazdy kolejowe wyłącznie w obrębie bocznicy kolejowej mogą prowadzić te pojazdy po infrastrukturze kolejowej jedynie w zakresie niezbędnym do wykonywania manewrów oraz przemieszczania pojazdu kolejowego do miejsca wykonywania pracy.

Prowadzący pociągi lub pojazdy kolejowe po liniach kolejowych, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie – co najmniej średnie po ukończeniu kształcenia w zawodach lub na kierunkach, w których programy nauczania zawierają zagadnienia z zakresu budowy pojazdów szynowych, mechaniki, elektroniki lub elektryki oraz po uzyskaniu odpowiednio tytułu zawodowego technika, świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na poziomie technika, dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub dyplomu ukończenia studiów wyższych.
2. Zawodowy staż pracy – 6 miesięcy na stanowiskach związanych z utrzymaniem, naprawą lub eksploatacją pojazdów kolejowych.

Wariant B

1. Wykształcenie – co najmniej zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy – rok na stanowiskach związanych z utrzymaniem, naprawą lub eksploatacją pojazdów kolejowych.

II. Program przygotowania zawodowego.

1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne – według programu pracodawcy, przy czym wymagane jest odbycie modułu szkolenia obejmującego pracę przy czynnościach prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe bez prawa do prowadzenia pociągu lub pojazdu kolejowego w wymiarze co najmniej 60 dni.
2. Szkolenie teoretyczne – według programu pracodawcy.
3. Zajęcia próbne – prowadzenie pociągu lub pojazdu kolejowy pod nadzorem – 20 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny - umiejętność:

- 1) wykonywania czynności przygotowania do pracy i zdania po pracy pojazdu kolejowego;
- 2) prowadzenia pojazdu kolejowego po linii kolejowej;
- 3) wstępnych oględzin technicznych pociągu i obsługi hamulca;
- 4) lokalizowania i wykrywania usterek w poszczególnych obwodach i urządzeniach;
- 5) obsługi aktywnych systemów zabezpieczeń i urządzeń radioł łączności;
- 6) prowadzenia dokumentacji eksploatacyjnej i naprawczej.

2. Egzamin teoretyczny;

- 1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu konstrukcji i obsługi pojazdów kolejowych;
- 2) część ustna - znajomość:
 - a) konstrukcji pojazdu kolejowego,
 - b) przygotowania do pracy i zdania po pracy pojazdu kolejowego,
 - c) działania i obsługi hamulców stosowanych w pojeździe kolejowym,
 - d) obwodów i urządzeń,
 - e) sposobu lokalizowania i usuwania przyczyn wadliwej pracy,
 - f) obsługi aktywnych systemów zabezpieczeń i urządzeń radioł łączności,
 - g) wymaganych instrukcji oraz regulaminów wewnętrznych,
 - h) sygnalizacji i organizacji ruchu.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy - według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami Kodeksu pracy.

V. Uwagi:

1. Pracodawca może wydać prawo kierowania pojazdem kolejowym uprawniające do wykonywania czynności na stanowisku prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe w specjalności prowadzący pociągi lub pojazdy kolejowe po liniach kolejowych, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, bez konieczności przeprowadzania szkolenia i zdania egzaminu kwalifikacyjnego, dla pracownika uprawnionego do wykonywania czynności na stanowisku maszynisty na podstawie licencji maszynisty oraz świadectwa maszynisty albo pracownika, który posiada odpis świadectwa maszynisty wydany przez przewoźnika kolejowego lub zarządcę infrastruktury, stwierdzający, że wykonywał on uprzednio czynności na stanowisku maszynisty. Warunkiem wydania prawa kierowania pojazdem kolejowym jest przeprowadzenie autoryzacji oraz posiadanie przez pracownika orzeczenia lekarskiego potwierdzającego spełnianie wymagań niezbędnych do wykonywania czynności na stanowisku prowadzącego pojazdy kolejowe.
2. Pracodawca może zwolnić osoby posiadające ważną licencję maszynisty z obowiązku przechodzenia szkolenia teoretycznego i części teoretycznej egzaminu kwalifikacyjnego.

11. Pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych**I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:***Wariant A*

1. Wykształcenie:

- 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika w zawodach i specjalnościach z dziedziny mechanicznej, elektrycznej lub elektrotechnicznej, związanej z rodzajem trakcji albo
 - 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe na poziomie technika w dziedzinie mechanicznej, elektrycznej lub elektrotechnicznej, związanej z rodzajem trakcji.
2. Zawodowy staż pracy - 3 miesiące przy naprawie i utrzymaniu pojazdów kolejowych odpowiedniej trakcji.

Wariant B

1. Wykształcenie:

- 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika w zawodach i specjalnościach z dziedziny mechanicznej, elektrycznej lub elektrotechnicznej albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe na poziomie technika w zawodach w dziedzinie mechanicznej, elektrycznej lub elektrotechnicznej lub
- 3) zasadnicze zawodowe oraz tytuł zawodowy robotnika wykwalifikowanego w zawodach i specjalnościach z dziedziny mechanicznej, elektrycznej lub elektrotechnicznej albo
- 4) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe na poziomie zasadniczym w zawodach w dziedzinie mechanicznej, elektrycznej lub elektrotechnicznej.

2. Zawodowy staż pracy - 3 miesiące przy naprawie i utrzymaniu pojazdów kolejowych odpowiedniej trakcji.

Wariant C

Złożony egzamin kwalifikacyjny na stanowisko pomocnika maszynisty w innym rodzaju trakcji oraz zawodowy staż pracy - co najmniej 6 miesięcy na stanowisku pomocnika maszynisty w innym rodzaju trakcji oraz odbycie przygotowania zawodowego określonego w tabeli dla wariantu C.

Wariant D

Złożony egzamin kwalifikacyjny na kierowcę lokomotywy spalinowej do 300 KM oraz zawodowy staż pracy - co najmniej rok w charakterze kierowcy lokomotywy spalinowej do 300 KM oraz odbycie przygotowania zawodowego określonego w tabeli dla wariantu D.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne - jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu			
		A	B	C	D
1.	praca przy naprawie i utrzymaniu spalinowych pojazdów trakcyjnych	10*	40*	30*	14*
2.	praca przy naprawie i utrzymaniu elektrycznych pojazdów trakcyjnych	10*	40*	30*	30*
3.	praca przy naprawie i utrzymaniu parowych pojazdów trakcyjnych	10*	40*	30*	14*
4.	zatrudnienie w charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem):				
4.1.	przy czynnościach pomocnika maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych	15*	15*	15*	7*
4.2.	przy czynnościach pomocnika maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych	15*	15*	15*	14*
4.3.	przy czynnościach pomocnika maszynisty parowych pojazdów trakcyjnych	15*	15*	15*	7*
4.4.	przy czynnościach rewidenta taboru	10	10	-	5
Łącznie:		35*	65*	45*	26*
					49*

*Dotyczy rodzaju trakcji, na którą kandydat jest szkolony.

2. Szkolenie teoretyczne - dla wariantu A nie przewiduje się, a dla pozostałych wariantów według odrębnego programu nauczania.

3. Zajęcia próbne - pod nadzorem:

Lp.	Temat	Liczba dni dla wariantu			
		A	B	C	D
1.	na stanowisku pomocnika maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych	15*	30*	30*	15*
2.	na stanowisku pomocnika maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych;	15*	30*	30*	30*
3.	na stanowisku pomocnika maszynisty parowych pojazdów trakcyjnych	15*	30*	30*	15*
Ogółem:		50*	95*	75*	41*
					79*

*Dotyczy rodzaju trakcji, na którą kandydat jest szkolony.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny – umiejętność:

- 1) wykonywania czynności przygotowania pojazdu trakcyjnego do pracy i zdania pojazdu trakcyjnego po zakończeniu pracy;
- 2) wykonywania czynności pomocnika maszynisty podczas prowadzenia pociągu i innych prac;
- 3) lokalizowania, wykrywania i usuwania przyczyn wadliwej pracy pojazdu trakcyjnego lub podzespołu;
- 4) wykonywania oględzin technicznych pociągu i obsługi hamulców.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna – opracowanie tematów lub rozwiązanie testu z zakresu konstrukcji i obsługi pojazdu trakcyjnego oraz hamulców;
- 2) część ustna – znajomość:
 - a) konstrukcji pojazdów trakcyjnych i ich podzespołów w zakresie niezbędnym do wykonywania pracy na tym stanowisku,
 - b) przygotowania pojazdów trakcyjnych do i po pracy,
 - c) obsługi pojazdów trakcyjnych,
 - d) podstaw elektrotechniki, miernictwa i materiałoznawstwa, w zakresie niezbędnym do wykonywania pracy na tym stanowisku,
 - e) sposobów wykrywania i usuwania określonych usterek pojazdu trakcyjnego lub podzespołu,
 - f) zasad działania i obsługi hamulców kolejowych, oględzin technicznych oraz przeprowadzania prób hamulców pociągów,
 - g) sygnalizacji i organizacji ruchu kolejowego,
 - h) metod bezpiecznej pracy przy urządzeniach elektrycznych.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy - według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy - Kodeks pracy.

V. Uwagi;

W przypadku potrzeby przeprowadzenia cyklu jednoczesnego szkolenia na stanowisko pomocnika maszynisty dwóch rodzajów trakcji:

- 1) całkowity okres szkolenia jest sumą okresów dotyczących zawodowego stażu i szkolenia praktycznego na pojazdach kolejowych tych rodzajów trakcji;
- 2) obowiązuje pełny zakres części III - egzamin kwalifikacyjny dla każdego rodzaju trakcji;
- 3) obowiązuje odbycie zajęć próbnych dla każdego rodzaju trakcji w okresach przewidzianych w programie przygotowania zawodowego.

Załącznik nr 2

WARUNKI ZDROWOTNE, FIZYCZNE I PSYCHICZNE, JAKIE SĄ OBOWIĄZANI SPEŁNIAĆ PRACOWNICY ORAZ OSOBY PRZYJMOWANE DO PRACY NA STANOWISKACH KOLEJOWYCH

1. Wymagania dotyczące ogólnego stanu zdrowia fizycznego i psychicznego

Pracownicy powinni mieć dobry stan zdrowia fizycznego i psychicznego, a w szczególności nie powinny u nich występować choroby lub niesprawności, lub nie powinni przyjmować leków lub innych substancji, które mogą powodować: nagłą utratę świadomości, osłabienie uwagi lub zmniejszenie zdolności koncentracji, nagłą utratę sprawności, utratę równowagi lub koordynacji, istotne ograniczenie czynności ruchowych, zachowania patologiczne.

2. Wymagania dotyczące narządu wzroku

2.1. Konieczne jest spełnienie następujących wymagań dotyczących narządu wzroku:

2.1.1. ostrość wzroku:

2.1.1.1 w przypadku osób, które nie były dotychczas zatrudnione na danym stanowisku kolejowym:

2.1.1.1.1. bez korekcji 0,8/0,8 – w odniesieniu do stanowisk: manewrowy, ustawiacz, prowadzący pociągi lub pojazdy kolejowe oraz pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych,

2.1.1.1.2. z korekcją 0,8/0,6 (korekcja $\pm 3,0$ Dsph), bez korekcji 0,4/0,2 – w odniesieniu do stanowisk: kierownik pociągu, rewident taboru, dyżurny ruchu, nastawniczy, toromistrz, dróżnik przejazdowy oraz automatyk,

2.1.1.2 w przypadku osób, które były albo są zatrudnione na danym stanowisku kolejowym:

2.1.1.2.1. z korekcją 0,8/0,8 (korekcja $\pm 3,0$ Dsph), bez korekcji 0,4/0,2 – w odniesieniu do stanowisk: manewrowy, ustawiacz, prowadzący pociągi lub pojazdy kolejowe oraz pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych,

2.1.1.2.2. z korekcją 0,8/0,5 (korekcja $\pm 5,0$ Dsph), bez korekcji 0,2/0,1 – w odniesieniu do stanowisk: kierownik pociągu, rewident taboru, dyżurny ruchu, nastawniczy, toromistrz, dróżnik przejazdowy oraz automatyk;

2.1.2. prawidłowe rozpoznawanie barw za pomocą tablic pseudoizochromatycznych Ishihary;

2.1.3. pole widzenia - prawidłowe;

2.1.4. widzenie obuoczne - zachowane;

2.1.5. brak upośledzenia widzenia mimo stwierdzenia choroby narządu wzroku;

2.1.6. dobre czucie kontrastu oraz prawidłowa odporność na oślnienie – w odniesieniu do stanowisk: manewrowy, ustawiacz, prowadzący pociągi lub pojazdy kolejowe oraz pomocnik

maszynisty pojazdów trakcyjnych.

2.2. W przypadkach astygmatyzmu wymagana jest opinia lekarza okulisty.

2.3. Wszczyepy soczewek oraz stan po zabiegach keratotomii i keratektomii są dozwolone pod warunkiem kontroli przez lekarza okulistę w ustalonych przez niego terminach.

2.4. Barwione soczewki kontaktowe i soczewki fotochromatyczne nie są dozwolone. Soczewki z filtrem UV są dozwolone.

2.5. Pracownicy stosujący okulary lub soczewki kontaktowe są obowiązani do:

2.5.1. poddawania się okresowym badaniom przez lekarza okulistę w ustalonych przez niego terminach;

2.5.2. używania wymaganej korekcji w czasie pracy;

2.5.3. posiadania szkieł zapasowych w czasie pracy.

3. Wymagania dotyczące słuchu, mowy i układu przedsionkowego

3.1. Konieczne jest spełnienie następujących wymagań:

3.1.1. słuch wystarczający do prowadzenia rozmowy telefonicznej i do usłyszenia sygnałów ostrzegawczych i komunikatów radiowych;

3.1.2. osoba badana powinna słyszeć:

3.1.2.1. szept każdym uchem oddzielnie z odległości 4 m – w przypadku osób, które nie były dotychczas zatrudnione na danym stanowisku kolejowym,

3.1.2.2. mowę zwykłą każdym uchem oddzielnie z odległości 5 m – w przypadku osób, które były albo są zatrudnione na danym stanowisku kolejowym;

3.1.3. niedosłuch dla ucha gorzej słyszącego na poziomie: nie wyższym niż 40 dB przy częstotliwościach 500 i 1000 Hz, nie wyższym niż 45 dB przy częstotliwości 2000 Hz i nie wyższym niż 60 dB przy częstotliwości 3000 Hz;

3.1.4. brak zaburzeń równowagi i oczopląsu samoistnego;

3.1.5. brak przewlekłych zaburzeń mowy przy uwzględnieniu konieczności przekazywania wiadomości w sposób głośny i wyraźny.

4. Wymagania dotyczące narządu ruchu

Wystarczająca sprawność narządu ruchu w zakresie kończyn górnych, kończyn dolnych i kręgosłupa.

5. Wymagania dotyczące psychologicznej przydatności zawodowej

Sprawność intelektualna i zdolności poznawcze, sprawność psychomotoryczna, wybrane cechy osobowości z uwzględnieniem funkcjonowania w sytuacjach trudnych i umiejętność komunikowania się – umożliwiające bezpieczne wykonywanie czynności na stanowisku kolejowym.

Załącznik nr 3

CHARAKTERYSTYKA STANOWISK KOLEJOWYCH ORAZ TERMINY BADAŃ OKRESOWYCH PRACOWNIKÓW

Lp.	Nazwa stanowiska kolejowego	Charakterystyka stanowiska kolejowego: określenie czynności, warunków i miejsca pracy z uwzględnieniem warunków szkodliwych lub uciążliwych	Terminy badań okresowych
1	2	3	4
1	Dyżurny ruchu	Prowadzenie ruchu pociągów na stacji i przyległych szlakach. Zarządzanie, nadzorowanie i wykonywanie innych czynności, związanych z ruchem pociągów i pracą manewrową stacji. Praca ciągła w systemie zmianowym, w narażeniu na warunki atmosferyczne, w dużym napięciu uwagi. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo ruchu pociągów i życie pasażerów. Prowadzenie dokumentacji ruchowej.	co 2 lata
2	Nastawniczy	Obsługa urządzeń sterowania ruchem kolejowym. Sprawdzanie stanu i działania zwrotnic, wykolejnic i sygnałów. Prowadzenie dokumentacji ruchowej. Praca fizyczna na nastawniach wyposażonych w urządzenia mechaniczne. Praca w systemie zmianowym. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo ruchu pociągów. Praca ciągła w zmiennym rytmie dobowym.	co 2 lata
3	Kierownik pociągu	Praca wykonywana przed rozpoczęciem jazdy, podczas jazdy lub manewrów. Praca w zmiennym rytmie dobowym. Duża odpowiedzialność. Narażenie na warunki atmosferyczne.	co 2 lata
4	Ustawiacz	Zestawianie, łączenie i rozłączanie pojazdów kolejowych (pociągów), obsługa punktów ładunkowych. Wykonywanie manewrów przy użyciu lokomotywy i kierowanie pracą drużyny manewrowej. Praca w zmiennym rytmie dobowym, odpowiedzialna, wymagająca dużego napięcia uwagi. Praca na wysokości przy sprawdzaniu stanu wagonów i przesyłek wagonowych. Narażenie na zagrożenia wynikające z ruchu taboru oraz na warunki atmosferyczne i hałas.	raz w roku
5	Manewrowy	Zestawianie, łączenie i rozłączanie pojazdów kolejowych (pociągów), przestawianie zwrotnic, hamowanie taboru przy użyciu płozów hamulcowych, zabezpieczanie wagonów przed zbiegnięciem oraz inne prace zlecone przez ustawiacza. Praca fizyczna w wymuszonej pozycji ciała, wymagająca sprawności i uwagi. Praca na wysokości przy sprawdzaniu stanu wagonów i przesyłek wagonowych. Praca w systemie zmianowym. Narażenie na zagrożenia wynikające z ruchu taboru. Narażenie na warunki atmosferyczne i hałas.	raz w roku
6	Rewident taboru	Sprawdzanie wagonów i pojazdów pod względem przydatności technicznej do ruchu. Sprawdzanie działania hamulców. Dokonywanie bieżących napraw. Praca wykonywana w wymuszonej pozycji ciała. Narażenie na warunki atmosferyczne. Możliwa praca na wysokości.	co 2 lata
7	Automatyk	Utrzymanie, naprawa i montaż urządzeń sterowania ruchem kolejowym. Praca w różnych porach doby przy urządzeniach	co 2 lata

		sterowania ruchem kolejowym na torach czynnych. Możliwość pracy przy urządzeniach ciśnieniowych oraz emitujących promieniowanie elektromagnetyczne. Możliwość pracy na wysokości. Niebezpieczeństwo porażenia prądem. Narażenie na zagrożenia wynikające z ruchu taboru oraz warunki atmosferyczne.	
8	Toromistrz	Organizowanie, kierowanie i nadzór nad robotami torowymi. Praca w narażeniu na warunki atmosferyczne.	do 50 roku życia co 2 lata, powyżej 50 roku życia - raz w roku
9	Dróżnik przejazdowy	Obsługa urządzeń zabezpieczających przejazd. Osłanianie pociągów zatrzymywanych na szlaku. Konserwowanie i utrzymywanie przejazdu i nawierzchni kolejowej w granicach przejazdu. Praca w systemie zmianowym, w narażeniu na warunki atmosferyczne. Praca odpowiedzialna, przy dużym napięciu uwagi.	co 2 lata
10	Prowadzący pociągi lub pojazdy kolejowe	Prowadzenie i obsługa pojazdu trakcyjnego. Przygotowanie pojazdu do pracy, usuwanie typowych uszkodzeń. Praca odpowiedzialna wymagająca szczególnej sprawności psychicznej. Narażenie na stres, hałas, wibrację i niekorzystne warunki mikro-klimatyczne. Praca wykonywana w zmiennym rytmie dobowym. Zmienność warunków pracy w zależności od pory roku.	do 50 roku życia co 2 lata, powyżej 50 roku życia - raz w roku
11	Pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych	Prowadzenie pod nadzorem i obsługa elektrycznego, spalinowego lub parowego pojazdu trakcyjnego. Przygotowanie pojazdu do pracy, usuwanie typowych uszkodzeń. Praca odpowiedzialna, wymagająca szczególnej sprawności psychicznej. Narażenie na stres. W przypadku: 1) elektrycznych pojazdów trakcyjnych - narażenie na pola i promieniowanie elektromagnetyczne; 2) spalinowych pojazdów trakcyjnych - narażenie na szkodliwe czynniki chemiczne (w paliwie i smarach, ich oparach oraz gazach spalinowych) i ewentualnie pracę w warunkach mikroklimatu gorącego; 3) parowych pojazdów trakcyjnych - praca w warunkach mikroklimatu gorącego, szkodliwe czynniki chemiczne (w produktach spalania) oraz promieniowanie optyczne z zakresu podczerwieni (IR). Praca wykonywana w zmiennym rytmie dobowym.	do 50 roku życia co 2 lata, powyżej 50 roku życia - raz w roku

WZÓR

(pieczęć jednostki organizacyjnej
służby medycyny pracy)

ORZECZENIE LEKARSKIE

W wyniku badania lekarskiego i oceny psychologicznej orzeka się, że:

Pan/i

urodzony/a w

(dzień, miesiąc, rok)

zamieszkały/a

(adres zamieszkania)

Numer PESEL / w przypadku braku numeru PESEL nazwa i numer dokumentu
stwierdzającego tożsamość

.....

zatrudniony/a, przyjmowany/a do pracy*

W

(nazwa i adres pracodawcy)

stanowisko

1) wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych jest zdolny/a do wykonywania pracy na wyżej
wymienionym stanowisku*

- data następnego badania okresowego

2) wobec przeciwwskazań zdrowotnych jest niezdolny/a do wykonywania pracy na wyżej
wymienionym stanowisku*

3) wobec przeciwwskazań zdrowotnych utracił/a zdolność do wykonywania dotychczasowej
pracy z dniem*

UWAGI LEKARZA:

.....

.....

..... dnia

pieczętka i podpis lekarza uprawnionego
(komisji lekarskiej)

* Niepotrzebne skreślić.

POUCZENIE:

Osoba badana lub pracodawca otrzymujący orzeczenie lekarskie – w przypadku, gdy nie zgadza się z wydanym orzeczeniem – może wystąpić w ciągu 7 dni od daty otrzymania orzeczenia do właściwej terenowo kolejowej poradni medycyny pracy z wnioskiem o ponowne badanie lekarskie i wydanie orzeczenia. Wnioski o ponowne badanie lekarskie i wydanie orzeczenia składa się za pośrednictwem lekarza, który wydał orzeczenie. W przypadku badania powypadkowego wnioski o ponowne badanie i wydanie orzeczenia należy skierować do Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej za pośrednictwem komisji lekarskiej, która wydała orzeczenie.

WZÓR

(pieczęć komisji lekarskiej)

ORZECZENIE LEKARSKIE
(wydane w trybie odwoławczym)

W wyniku ponownego badania lekarskiego oraz oceny psychologicznej orzeka się, że:

Pan/i

urodzony/a w
(dzień, miesiąc, rok)

zamieszkały/a
(adres zamieszkania)

numer PESEL / w przypadku braku numeru PESEL nazwa i numer dokumentu
stwierdzającego tożsamość

.....
zatrudniony/a, przyjmowany/a do pracy *

w
(nazwa i adres pracodawcy)

stanowisko

1) wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych jest zdolny/a do wykonywania pracy
na wyżej wymienionym stanowisku*
- data następnego badania okresowego

.....
2) wobec przeciwwskazań zdrowotnych jest niezdolny/a do wykonywania pracy na
wyżej wymienionym stanowisku*

3) wobec przeciwwskazań zdrowotnych utracił/a zdolność do wykonywania
dotychczasowej pracy z dniem*

UWAGI LEKARZA:

.....
.....

..... dnia

pieczęć i podpisy członków komisji lekarskiej

* Niepotrzebne skreślić.

POUCZENIE: Od niniejszego orzeczenia odwołanie nie przysługuje.

WZÓR

(format A4)

.....
(pieczęć podmiotu, przy którym została
powołana komisja egzaminacyjna)

**ŚWIADECTWO ZDANIA EGZAMINU
KWALIFIKACYJNEGO Nr / WERYFIKACYJNEGO Nr***

Komisja Egzaminacyjna, działająca na podstawie § 24 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz z prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 46) stwierdza, że Pan (Pani)

.....
urodzony(a) dnia w, zatrudniony(a) w

.....
zdał(a) w dniu r. egzamin kwalifikacyjny / weryfikacyjny* na
stanowisko

.....
(data i miejsce wystawienia)

.....
(podpis przewodniczącego
komisji egzaminacyjnej)
(pieczęć imienna)

* Niepotrzebne skreślić.

WZÓR

	<p>..... (pracodawca)</p> <p>PRAWO KIEROWANIA POJAZDEM KOLEJOWYM</p>
--	---

okładka: po złożeniu format A7, tło jasnoniebieskie, litery czarne

<p>..... (pracodawca)</p> <p>PRAWO KIEROWANIA POJAZDEM KOLEJOWYM</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content;"> <p>Miejsce na fotografię (3 cm X 4 cm)</p> </div> <p>Seria</p> <p>Nr</p> <p>..... (własnoręczny podpis posiadacza)</p> <p>..... (nazwisko)</p> <p>..... (imiona)</p> <p>..... (data i miejsce urodzenia)</p>	<p>Na podstawie egzaminu kwalifikacyjnego zdanego w dniu r.</p> <p>na (wymienić nazwę stanowiska)</p> <p>.....</p> <p>(świadectwo nr z dnia r.) oraz zaliczonej jazdy próbnej w dniu r.</p> <p>uzyskał prawo samodzielnego kierowania</p> <p>..... (wymienić rodzaj pojazdu kolejowego)</p> <p>.....</p> <p>..... m p okraglej</p> <p>....., dnia r.</p> <p>..... (pieczętka i podpis wydającego)</p> <p>Symbol druku ścisłego zarachowania</p>
---	--

po złożeniu format A7, tło białe, litery czarne

**DOKUMENT UPOWAŻNIAJĄCY DO WYKONYWANIA CZYNNOŚCI
NA STANOWISKU KOLEJOWYM**

WZÓR

<p>7. Egzamin okresowy:</p> <p>..... (na stanowisko)</p> <p>..... (data egzaminu) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p>8. Egzamin okresowy:</p> <p>..... (na stanowisko)</p> <p>..... (data egzaminu) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p>9. Egzamin okresowy:</p> <p>..... (na stanowisko)</p> <p>..... (data egzaminu) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p style="text-align: center;">- 4 -</p>	<p style="text-align: center;">..... (pieczęć podłużna pracodawcy)</p> <p style="text-align: center;">UPOWAŻNIENIE Nr</p> <p style="text-align: center;">Miejsce na fotografię (3 cm x 4 cm)</p> <p>Wydane na podstawie § 41 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz z prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych</p> <p style="text-align: center;">..... (podpis posiadacza)</p> <p>Uprawnia: (imię i nazwisko pracownika)</p> <p style="text-align: center;">..... (data i miejsce urodzenia)</p> <p>do wykonywania czynności na:</p> <p>..... (nazwa stanowiska)</p> <p>Wystawił: (data, podpis i pieczętka wydającego)</p> <p>Symbol druku ścisłego zarachowania</p>
---	---

<p>1. Autoryzacja na:</p> <p>..... (obszar, nazwa technicznego posterunku ruchu lub typ pojazdu kolejowego)</p> <p>..... (data dokonania autoryzacji) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p>2. Autoryzacja na:</p> <p>..... (obszar, nazwa technicznego posterunku ruchu lub typ pojazdu kolejowego)</p> <p>..... (data dokonania autoryzacji) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p>3. Autoryzacja na:</p> <p>..... (obszar, nazwa technicznego posterunku ruchu lub typ pojazdu kolejowego)</p> <p>..... (data dokonania autoryzacji) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p style="text-align: center;">- 2 -</p>	<p>4. Autoryzacja na:</p> <p>..... (obszar, nazwa technicznego posterunku ruchu lub typ pojazdu kolejowego)</p> <p>..... (data dokonania autoryzacji) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p>5. Autoryzacja na:</p> <p>..... (obszar, nazwa technicznego posterunku ruchu lub typ pojazdu kolejowego)</p> <p>..... (data dokonania autoryzacji) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p>6. Autoryzacja na:</p> <p>..... (obszar, nazwa technicznego posterunku ruchu lub typ pojazdu kolejowego)</p> <p>..... (data dokonania autoryzacji) (podpis i pieczętka potwierdzającego)</p> <p style="text-align: center;">- 3 -</p>
---	---

Po złożeniu format A7.

Uwaga: Dodawane do dokumentu upoważniającego strony zachowują kolejną numerację.